

Ruimte aan de samenleving

ONZE KEUZES VOOR VENLO

Verkiezingsprogramma CDA Venlo
2018-2022

1	INLEIDING	5
2	WAARDEN EN TRADITIE	6
2.1	Lokale eigenheid	6
2.1.1	Kunst en cultuurbeleid	6
2.1.2	Cultureel erfgoed	7
2.2	Veiligheid in de buurt	7
2.2.1	Softdrugs aanpakken in plaats van gedogen	8
2.2.2	Radicalisering	9
2.3	Burgerschap	9
2.3.1	Integratie	10
2.3.2	Democratische legitimiteit en bestuurlijke nabijheid	10
2.3.3	Gemeentelijke samenwerking	11
3	STERKE SAMENLEVING	12
3.1	Samenlevingsgericht werken	12
3.1.1	Dienstverlening gemeente	12
3.1.2	Recht om uit te dagen	12
3.2	Doe mee	13
3.2.1	Verwachtingsmanagement en duidelijkheid	13
3.3	Verenigingen en vrijwilligers	14
3.3.1	Meer ruimte, minder knellende regels	14
3.3.2	Betaalbare en duurzame verenigingsgebouwen	14
3.4	Bewegen voor leefbaarheid en welzijn	15
3.4.1	Goede sportvoorzieningen	15
3.4.2	Groene buitenruimte voor ontmoeten en bewegen	15
3.5	Verkeersveiligheid	16
3.6	Voldoende en betaalbare woningen	16
3.7	Aandacht voor de krimpkeren	17
4	FAMILIE EN GEZIN	19
4.1	Gezinnen	19
4.2	Kindvriendelijke buurten	19
4.3	Onderwijs	20
4.3.1	Hulp	20
4.4	Samen met maatschappelijke organisaties	21

4.4.1	Verenigingen	21
5	ZORG VOOR ELKAAR	22
5.1	Preventie	22
5.2	Persoonlijke kracht	22
5.2.1	Aanpak laaggeletterdheid	22
5.2.2	Passende voorzieningen	23
5.2.3	Mensen met een beperking	23
5.3	Omzien naar elkaar	23
5.3.1	Mantelzorg	23
5.3.2	Aanpak eenzaamheid	24
5.3.3	Ouderen	24
5.4	Samenwerking met professionals	25
5.5	Financiën	25
5.5.1	Eigen bijdragen	25
5.5.2	De menselijke maat centraal	25
5.6	Organisatie	26
5.6.1	Cliëntparticipatie	26
5.6.2	Communicatie in het sociale domein	26
5.7	Werk en participatie	26
5.7.1	Werk	27
5.7.2	Armoede	27
6	EERLIJKE ECONOMIE	29
6.1	Bedrijvigheid	29
6.1.1	Ondernemerschap	29
6.1.2	Werkgelegenheid	29
6.1.3	Iedereen aan het werk	30
6.1.4	Korte metten met fraude	30
6.1.5	Arbeidsomstandigheden	31
6.2	Stad en land	31
6.2.1	Vitale dorpskernen	31
6.2.2	Recreatie en toerisme	32
6.3	Ruimte geven	32
6.3.1	Kansen benutten	32
6.3.2	Agrobusiness	33
6.3.3	Omgevingskwaliteit koesteren	33
6.4	Duurzaamheid	34
6.4.1	Van onderop	34
6.4.2	Energietransitie	34
6.5	Vakonderwijs	35

6.5.1	Ambachtelijkheid 3.0	35
6.6	Euregio	36
6.7	Mobiliteit	36
6.8	Gezonde gemeentefinanciën	36
6.8.1	Sparen en weerstandsvermogen	37
6.8.2	Transparantie	37
6.8.3	Grondexploitatie	37
6.8.4	Interne organisatie	37
6.8.5	Woonlastenbeginsel	37
7	AANDACHTSPUNTEN PER WIJK/STADSDEEL	38
7.1	(Centrum) Venlo	38
7.2	't Ven	38
7.3	Blerick	38
7.4	Boekend	38
7.5	Hout Blerick	39
7.6	Tegelen / Steyl	39
7.7	Belfeld	39
7.8	Velden	39
7.9	Lomm	39
7.10	Arcen	39

1 Inleiding

De gemeente is voor het CDA vooral een gemeenschap. Een gemeenschap waarin mensen samenleven. Voor een **sterke samenleving** zijn juiste verhoudingen tussen samenleving, markt en overheid nodig. In die samenleving staan mensen centraal – betrokken inwoners die met elkaar samenleven, werken en bouwen aan een gemeenschap. Burgerschap vraagt om een gedeeld besef van waarden en normen, van rechten en plichten. Daarbinnen ontstaat de ruimte voor solidariteit en voor verschil in opvattingen, ambities en vaardigheden.

Het CDA staat voor de gedeelde waarden die ons verbinden, voor de traditie van gerechtigheid, tolerantie en verantwoordelijkheid voor elkaar en de omgeving. In een onrustige wereld vormen juist deze gedeelde **waarden en tradities** de identiteit van onze samenleving. Juist daarom wil het CDA onze waarden en tradities beschermen en doorgeven in opvoeding en onderwijs.

In de, door ons gewenste, sterke samenleving richten mensen met elkaar hun leven in via familie of gezin, buurt, vereniging, geloofs- of andere gemeenschappen. We zorgen en werken voor elkaar en met elkaar. Gemeentelijke overheid en de markt zijn, in onze visie dienstbaar aan de samenleving, en niet andersom!

In die sterke samenleving staat niemand er alleen voor. Dat geldt als eerste voor ons eigen thuis in **familie en gezin**, waarop je altijd terug kunt vallen, waar we elkaar helpen een verantwoordelijkheid voor elkaar nemen. Die belofte van **zorg voor elkaar** doen we ook als samenleving. Als iedereen weer verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen leven en dat van anderen, vormen we met elkaar die samenleving waarin niemand aan zijn lot wordt overgelaten en waar de zorg voor onze ouderen, zieken en gehandicapten goed geregeld, en waar mogelijk onderling vormgegeven is.

De keuzes voor de lokale Venlose samenleving die we door willen geven, vertalen we ook in een **eerlijke economie**. Waarbij we stevige lessen hebben getrokken uit de economische crisis die ook veel inwoners in Venlo en de gemeente zelf geraakt heeft. In de eerlijke economie kiezen we voor eerlijke kansen voor iedereen en oplossingen voor de lange termijn. Ons plan voor een eerlijke economie versterkt de basis voor de welvaart en het welzijn van de komende generaties. Dat betekent dat we nu verstandig moeten investeren in de economie van morgen: in kennis, innovatie en duurzame groei.

Daarbij is het niet zo dat de gemeente dit allemaal van bovenaf gaat regelen, vanuit een soort almachtige probleemoplossende rol, maar zij helpt initiatieven vanuit de samenleving ruimte geven en mogelijk maken.

Vanuit deze visie gaan wij werken aan een gemeenschap waarin iedereen mee kan doen, nu en ook de komende generaties.

2 Waarden en traditie

Waarden en traditie zijn belangrijk voor de samenleving. Veel mensen ervaren hun eigen leven als goed, maar maken zich zorgen over hoe wij met elkaar omgaan. Hoffelijkheid op straat, respect voor elkaar, iets over hebben voor de ander en niet altijd en overal het eigen belang vooropstellen: dat zijn waarden die in allerlei Nederlandse tradities – lokaal en nationaal – al generaties lang worden doorgegeven. Tradities ook die gevoed zijn door een lange geschiedenis van Nederland in de wereld. Een geschiedenis waarin velen uit Nederland over de wereld zijn verspreid maar ook waarin velen vanuit allerlei delen van de wereld hun thuis hebben gevonden in Nederland en ook in Venlo. Waarden en tradities helpen ons om ons thuis te voelen in een onrustige wereld. Christendemocraten koesteren de waarden die vastigheid geven en de tradities die onze samenleving bijeen helpen houden.

Voor Venlo betekent dit:

- De gemeente ondersteunt activiteiten uit de samenleving die zijn gericht op binding en ontmoeting tussen mensen onderling.
- De gemeente kan activiteiten ondersteunen die zijn gericht op het overdragen van de Venlose cultuur en tradities.

2.1 Lokale eigenheid

Venlo kent een rijke, eigen cultuur. Of het nu gaat om monumentale gebouwen, culturele gebruiken of kenmerkende feesten; zij vormen voor mensen gedeelde herkenningspunten, momenten waarop het gemeenschappelijke wordt beleefd en uitdrukkingwijzen van identiteit. De gemeente heeft noch bij de vorming noch bij de bescherming van cultureel erfgoed een centrale rol, maar kan bij het bewaren van wat voor de lokale gemeenschap van waarde is een ondersteunende rol spelen.

2.1.1 Kunst en cultuurbeleid

In Venlo is cultuur belangrijk voor mens en samenleving. Het draagt onder meer bij aan de persoonlijke ontplooiing van mensen en een gevoel van verbondenheid binnen gemeenschappen. Met cultuur zijn dus persoonlijke en maatschappelijke waarden gemoeid. Soms leidt dat in onze diverse samenleving ook tot spanningen, vooral wanneer mensen zich in hun (culturele) identiteit voelen aangetast. Maar het belangrijkste is dat we met elkaar proberen te bewaren wat voor onze geschiedenis, traditie en cultuur van waarde is. De overheid heeft daarin niet noodzakelijk het primaat, maar bewaakt de randvoorwaarden en ondersteunt maatschappelijke partners, zoals scholen en culturele instellingen. Daarom vinden wij het van belang dat laagdrempelige voorzieningen voor het beoefenen van muziek en voor het lezen beschikbaar blijven, juist ook voor ouderen en jongeren.

Voor Venlo betekent dit:

- Voor het CDA is cultuureducatie in brede zin belangrijk. Via het onderwijs kan worden kennisgemaakt met de Limburgse cultuur en geschiedenis, en worden vaardigheden aangeleerd in de omgang ermee.
- Als grensregio is ook kennis van de Duitse taal en - cultuur belangrijk. Via uitwisselingen laten we jongeren kennis maken met de cultuur over de grens.
- We willen de band met onze oosterburen ook verstevigen door het stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking van (sport)verenigingen.
- De gemeente ondersteunt de bibliotheek, het Kunstencentrum, het archief en de dialecten.

- Het faciliteren van grotere culturele instellingen, zoals Museum van Bommel van Dam, Grenswerk en Limburgs Museum, is in de eerste plaats een opgave voor Venlo als centrumgemeente. Het CDA is voorstander van koppeling van deze grote cultuurinstellingen aan kleinere voorzieningen, zoals de Tiendschuur, De Nieuwe Scene en Theater De Garage, en culturele instellingen in de omliggende gemeenten.
- De gemeente stimuleert kunst in de openbare ruimte. Dit gebeurt bij voorkeur in samenwerking met lokale initiatieven of het bedrijfsleven.

2.1.2 Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed gaat over ons gezamenlijk verleden, over samenleven en duurzaamheid. Het CDA hecht in het bijzonder waarde aan religieus en agrarisch erfgoed, ons dialect, en feesten zoals vastelaovend en Sintermerte. Het behoud van cultureel erfgoed is voor ons van groot belang om historische gebouwen, ruïnes, kunstwerken, archieven, documenten en boeken voor komende generaties te bewaren en toegankelijk te maken.

Voor Venlo betekent dit:

- De gemeente investeert in het behoud van monumenten. Behalve grotere restauraties ondersteunt de gemeente ook kleiner maar even waardevol cultuurhistorisch erfgoed, bijvoorbeeld door het verstrekken van kleine kredieten aan particulieren.
- Religieus en cultureel erfgoed heeft een vaste plaats in het beleid van de gemeente. Bij de bescherming van erfgoed moet er bijzondere aandacht zijn voor kerkgebouwen, kloosters en voormalige raadhuisen. Zo is een kerktoren een zichtbaar beeldmerk van veel kernen in de gemeente Venlo en markeert veelal de identiteit van de kern. Het CDA is voor het behoud van deze beeldbepalende gebouwen.
- Wanneer kerken niet langer hun oorspronkelijke functie (kunnen) vervullen zoekt de gemeente bij de transformatie van een dergelijk gebouw actief mee naar een passende nieuwe functie, waarbij ontmoeting centraal staat. Te denken valt aan een dorps huis, een bibliotheek, gezondheidscentrum, verpleeghuis of een buurthuis. Waar mogelijk zoekt de gemeente bij het behoud van erfgoed aansluiting bij maatschappelijke partners als woningbouwcoöperaties.

2.2 Veiligheid in de buurt

Veiligheid is een basisbehoefte en randvoorwaarde voor een sterke samenleving, waarin mensen zich thuis en geborgen voelen. Dit geldt te meer voor gezinnen met kinderen en ouderen. Een veilige gemeente vraagt om stevige maatregelen. Geen woorden, maar daden. Wij richten ons in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij, zoals woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving en openbare ruimte en overlast van rondhangende jongeren en vandalisme.

Vanwege het lokale belang blijft de rol van de burgemeester bij het bepalen van de speerpunten van de politie op het gebied van openbare orde en veiligheid onverminderd belangrijk. Daarbij moeten de inwoners een stem hebben.

Het is belangrijk dat er lokaal oog is voor rechtsstatelijke dilemma's tussen grondwettelijke vrijheden en waarden als veiligheid en vrijheid. Veiligheid is een fundamenteel recht van ieder mens. Maar bij cameratoezicht, preventief fouilleren en andere maatregelen die diep ingrijpen in de rechten en vrijheden van inwoners moet de overheid zich ervan bewust zijn dat niet elk risico kan worden uitgesloten en dat privacy en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer evengoed belangrijke waarden zijn.

Voor Venlo betekent dit:

- Mensen zelf vormen primair de basis voor veiligheid en leefbaarheid. Een actieve houding en betrokkenheid van inwoners bij een veilige en leefbare woonomgeving is daarom belangrijk. Dit gaat niet zonder sociale samenhang en het elkaar kunnen aanspreken op (kleine) misstanden.
- Voor wijken waar de sociale samenhang minder is, is extra inzet van gemeente, politie en maatschappelijk middenveld nodig.
- Inwoners, politie en gemeente gaan met elkaar in gesprek over de veiligheid in de buurten. De aanpak in Q4 is hier een goed voorbeeld van. De gemeente informeert de inwoners actief over preventieve maatregelen en laat hen meedenken en werken aan het oplossen van veiligheidsvraagstukken in de buurt. Bijvoorbeeld door het organiseren van een buurtschouw of informatiebijeenkomsten over het voorkomen van inbraken.
- De gemeente attendeert bewoners op buurtwachten, buurtpreventieteams of de inzet van sociale media (buurtapps) en stimuleert hen om deze op te zetten om het veiligheidsgevoel te vergroten. De taak van buurtpreventie is het signaleren en melden van overlast over verdachte situaties, zodat de politie in actie kan komen daar waar nodig. De gemeente is het eerste aanspreekpunt voor bewoners die vragen hebben over het opzetten van een buurtpreventieteam.
- Het CDA vraagt in het bijzonder aandacht voor de rol van de wijkagent. Wijkagenten moeten als ogen en oren van de buurt ook daadwerkelijk aanwezig zijn in de buurt en goede contacten hebben met buurtbewoners zodat de drempel lager is om hen te benaderen.
- Veiligheidshuizen moeten nog meer gaan werken via een persoonsgerichte aanpak. Gemeente, jeugdzorg, reclassering en onderwijs moeten samen zorgen voor een sluitende aanpak voor elke gedetineerde die terugkeert in de samenleving. Ook moet de gemeente nauwer samenwerken met het gevangeniswezen om een goede terugkeer van gedetineerden te bevorderen. Hieraan kunnen ook vrijwilligers een bijdrage leveren.

2.2.1 Softdrugs aanpakken in plaats van gedogen

Het Nederlandse drugsbeleid is failliet. Veel coffeeshops en de achterliggende handel en productie zijn in handen van de zware, georganiseerde misdaad. De productie van synthetische drugs is fors toegenomen, met alle risico's voor omwonenden, de volksgezondheid en de veiligheid. Hoe groot de belangen zijn, mag blijken uit de genadeloze afrekeningen die in het milieu plaatsvinden en de bedreigingen aan het adres van boeren, lokale volksvertegenwoordigers en bestuurders.

Voor Venlo betekent dit:

- Onze inzet is het aantal coffeeshops steeds verder terug te dringen, naar nul als het even kan.
- Wij willen geen coffeeshops in woonwijken en zeker niet in kindvriendelijke buurten. Daarnaast willen wij geen coffeeshops binnen een straal van 500 meter van een onderwijsinstelling (van peuterspeelzaal tot hogeschool).
- Illegale handel in drugs, straatverkoop en illegale verkooppunten gaan we hard aanpakken in plaats van toe te staan;
- We bepleiten een versterking van de gemeenschappelijke aanpak van gemeenten, politie, justitie, de belastingdienst en de sociale dienst (Bestuurlijke aanpak).
- Meer handavings- en opsporingscapaciteit van politie en justitie is in Venlo en Noord-Limburg broodnodig. Het CDA zal zich hard maken voor een toename van deze capaciteit de komende jaren.
- We stemmen in met de landelijke pilot te starten in Venlo om de effecten van de regulering van de bevoorrading van de coffeeshops te onderzoeken.

2.2.2 Radicalisering

Behalve over de opvang van nieuwkomers spelen in gemeenten ook vragen over de integratie van culturele minderheden die al verscheidene generaties lang in Nederland wonen. Inzet van allen is nodig. Er moet worden voorkomen dat wijken of buurten zich afkeren van de Nederlandse samenleving en plekken van achterstand en armoede broedplaatsen worden van radicalisering. Dit geldt ook voor (rechts-) extremisme. Als bevolkingsgroepen in onze gemeente in naast elkaar bestaande werelden komen te leven, valt onze samenleving langs religieuze of etnische scheidslijnen uiteen. Juist de instellingen van verschillende bevolkingsgroepen en religieuze gemeenschappen, maar ook de gemeente, spelen een belangrijke rol bij het werken aan verbinding en samenhang in de samenleving. Discriminatie en buitensluiting op welke grond dan ook gaan we tegen. Naast in de eerste plaats de familie en het gezin ziet het CDA ook een bijzondere verantwoordelijkheid voor scholen, kerken, moskeeën, vrijwilligersorganisaties, sportverenigingen et cetera.

Voor Venlo betekent dit:

- Bij (dreigende) radicalisering kiezen wij voor een gezinsbrede aanpak waarin plaats is voor inkeerregelingen en deradicalisering.
- Gemeente, onderwijs en Bureau Leerplicht moeten schooluitval kosten wat voorkomen, omdat goed onderwijs de sleutel is voor de toekomst van ieder kind.
- Jongeren dienen over en weer kennis te nemen van andere culturen en levensovertuigingen om zo vanuit de eigen afkomst en overtuiging bruggen te slaan naar de Nederlandse samenleving die we met elkaar vormen.

2.3 Burgerschap

Onze cultuur, lokaal cultureel erfgoed en sociale cohesie onderstrepen het belang van burgerschap en de waarden die daarbij horen.

Burgerschap bestaat in het nemen van verantwoordelijkheid voor de samenleving, juist ook in Venlo. Het gaat er dan om dat mensen eigenschappen tonen, zoals zelfbeheersing, hoffelijkheid, verstandigheid, inschikkelijkheid, rechtvaardigheid, voorzichtigheid, tolerantie, oprechtheid, moed, hoop en vertrouwen. Zonder zulke waarden verdwijnt de samenhang uit het maatschappelijk leven. Burgerschap heeft dus alles te maken met moraliteit, met normen en waarden.

Er zijn verschillende manieren waarlangs overheid en bestuur burgerschap – waarvan de vorming in de samenleving plaatsvindt – kunnen versterken en ondersteunen. Politici en bestuurders kunnen waar nodig een moreel beroep op de samenleving doen. Dit is natuurlijk alleen geloofwaardig als politici zelf een goed voorbeeld zijn.

Voor Venlo betekent dit:

- De lokale democratie biedt mensen volop de kans om burgerschap te tonen. Wij staan voor meer zeggenschap, eigenaarschap en ruimte voor initiatiefnemers en daarbij voor een bestuur dat partner is, ruimte geeft en de voorwaarden schept voor het initiatief (doe-democratie). Dit vraagt om een andere houding van lokale politici: meer loslaten, meer vertrouwen en meer aanvullend in plaats van regelend handelen. Zo willen wij de betrokkenheid bij het gemeenschappelijk wel en wee in stadskern, wijk of buurt laten groeien.
- Juist omdat het belang van een sterke samenleving geen vanzelfsprekendheid meer is, willen wij een extra inzet om jongeren actief te betrekken bij de samenleving. Daarom wil het CDA de maatschappelijke stage weer invoeren. Het CDA wil dat de gemeente zich inzet voor de maatschappelijke stage door dit te ondersteunen met budget. Samen met scholen en instellingen zoekt de gemeente naar een zinvolle invulling van deze stage.

2.3.1 Integratie

In veel gemeenten wonen of vestigen zich mensen met een andere culturele en/of nationale achtergrond. De toestroom van vluchtelingen naar Europa is ook een 'Venloos vraagstuk', bijvoorbeeld op huisvestingsgebied: van crisisopvang tot aan de huisvesting van asielzoekers met een verblijfsvergunning (statushouders). Een goede beheersing van de Nederlandse taal behoort tot de belangrijkste voorwaarden voor een succesvolle inburgering. Daarbij vinden wij dat te veel vergunninghouders lange tijd of zelfs permanent aangewezen zijn op de bijstand.

Voor Venlo betekent dit:

- Het CDA wil dat de gemeente statushouders direct in aanraking brengt met onderwijsmogelijkheden en vrijwilligerswerk, zodat de stap naar betaald werk kleiner wordt.
- Met behulp van vrijwilligers (maatjes) kunnen nieuwe Nederlanders snel hun plek vinden in de plaatselijke samenleving. Daarbij is ook aandacht voor de rijke culturen die nieuwe Nederlanders kunnen toevoegen.
- Statushouders krijgen niet automatisch voorrang bij een sociale huurwoning, maar gemeenten hebben wel de taak hen woonruimte te geven. Het CDA wil dat de gemeente bij de uitvoering van deze verplichting nadrukkelijk rekening houdt met de toegankelijkheid van sociale huur voor starters, gezinnen en andere groepen die hierop zijn aangewezen.
- Waar de gemeente statushouders voorziet van middelen gebeurt dat in eerste instantie zoveel mogelijk in natura en door middel van vouchers. Zo lekken financiële middelen bedoeld voor een goede start in Nederland niet weg.

2.3.2 Democratische legitimiteit en bestuurlijke nabijheid

De gemeente Venlo heeft in de afgelopen jaren veel nieuwe taken gekregen die in het verleden door het rijk werden uitgevoerd. Zo is dat gebeurd bij het sociaal domein en zal dit ook gebeuren bij de komende Omgevingswet. De gemeente Venlo moet ervoor zorgen dat ze deze nieuwe taken goed kan uitvoeren, dat de democratische controle gewaarborgd is en samengewerkt wordt met andere bestuurlijke partners zoals het waterschap en de provincie. De rol van lokale en regionale media, als controleur van de macht is daarbij onmisbaar.

Nu er weer erkenning komt voor wat inwoners en hun instellingen zelf kunnen bijdragen aan de samenleving vraagt het CDA bijzondere aandacht voor de veranderende rol van ambtenaren, raadsleden en bestuurders. Een netwerkende of zelfs participerende overheid vraagt om een ander type bestuur. Bij een participerende overheid moeten bestuurders vanuit publieke doelen aansluiten bij inwoners en bedrijven die maatschappelijke waarde ontwikkelen. De gemeente moet vooral kaderstellend en ondersteunend optreden. Dit vraagt van de ambtenaren een beheerste, voorzichtige en verbindende houding die in de eerste plaats aansluiting zoekt bij maatschappelijk initiatief en de samenleving actief ruimte geeft.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij vinden het belangrijk dat buurten en dorpen invloed hebben op het beleid. Wij geven de bewoners een eigen budget voor initiatieven in de wijk (wijkbudget).
- Van de wijk- en dorpsraden verwachten wij dat zij een goede afspiegeling zijn van de wijk / het dorp.
- Bij gedecentraliseerde wettelijke taken dient er een heldere inspraakverordening te zijn, zodat inwoners weten waar zij aan toe zijn en wat zij van hun gemeente kunnen en mogen verwachten. Burgerinitiatieven en volksraadplegingen vervangen niet de lokale gekozen volksvertegenwoordiging.

- Het CDA omarmt burgerinitiatieven vanuit ons vertrouwen in de samenleving. Wij vinden het daarbij belangrijk dat initiatieven die publieke voorzieningen aanbieden en/of een beroep doen op gemeenschapsgeld, representatief zijn en passen in het algemeen belang. Dit past bij de CDA-visie waarin de samenleving het eerst aan zet is en de overheid daaraan vanuit haar eigen taak en opdracht dienstbaar is.

2.3.3 Gemeentelijke samenwerking

Gemeenten krijgen steeds meer taken te vervullen. Soms kan een gemeente die niet alleen aan, omdat het ingewikkelde zaken zijn (jeugdzorg) of omdat ze gemeentegrenzen overschrijden (arbeidsmarktfragen). Soms kiezen gemeenten voor samenwerking met andere gemeenten omdat het dan goedkoper kan. Samenwerking is dan ook een goede optie om als gemeente kwaliteit te kunnen leveren. Maar uitgangspunt moet steeds zijn dat de samenwerking niet leidt tot een grootschalige en afstandelijke organisatie. We streven naar een betrokken gemeente die haar inwoners kent, waar de gemeenteraad bereikbaar is en een afspiegeling blijft van de lokale bevolking.

Voor regio Venlo betekent dit:

- Zeggenschap bij regionale samenwerking moet plaatsvinden op basis van omvang en schaal van de gemeente.

3 Sterke samenleving

Wij willen de komende jaren blijven werken aan sterke buurten, wijken, (dorps)kernen en binnenstad; aan een samenleving waar alle mensen zich veilig en thuis voelen, omdat ze weten dat er altijd iemand is die naar hen omkijkt. Niemand staat er alleen voor. Een sterke samenleving van betrokken gemeenschappen is gebouwd op saamhorigheid en gedeelde verantwoordelijkheid, en geeft mensen directe invloed op hun eigen leefomgeving. De gemeente Venlo is bovenal dienstbaar aan haar inwoners, bedrijven en organisaties. Een sterke samenleving laat meer ruimte voor eigen keuzes. Dat betekent minder regels van bovenaf en meer zeggenschap voor inwoners zelf.

3.1 Samenlevingsgericht werken

Het CDA gelooft dat de samenleving en niet de overheid of de markt centraal moet staan. Dat vraagt van de gemeente Venlo een actieve houding om de samenleving krachtig en vitaal te maken. De gemeente is allereerst een ondersteuner van de eigen initiatieven en voorkeuren van mensen. In een betrokken samenleving nemen mensen met elkaar initiatieven om problemen op te pakken. De gemeentelijke overheid moet daarbij dienstbaar en betrouwbaar zijn en ruimte bieden aan die initiatieven. Ook als daarvoor eigen regels moeten wijken. In een steeds complexer wordende samenleving kunnen problemen alleen worden opgelost door samenwerking.

3.1.1 Dienstverlening gemeente

Een eerste fundament voor een krachtige en vitale samenleving is een vraag gestuurde houding van de zijde van de gemeente. Dat kan de gemeente op tal van manieren invullen: de laatste jaren zien we een overgang van meer traditionele middelen (sprekuren van wethouders, sociale raadslieden) richting middelen die zorgen dat de gemeente ook daadwerkelijk daar is waar de vragen zijn (ambtenaren die vanuit verschillende wijken werken). Het CDA staat voor een overheid die zo dicht mogelijk op de samenleving zit en de samenleving zo veel mogelijk ruimte geeft. Het oude principe dat de gemeente er voor de inwoners is en niet andersom moet weer volop gelden.

Voor Venlo betekent dit:

- De gemeente maakt deel uit van en sterk veranderende samenleving, waarin de steeds verdere digitalisering van de informatievoorziening een van de belangrijkste ontwikkelingen is. De internettechnologie biedt kansen om te komen tot steeds meer op maat gesneden, persoonlijke online dienstverlening die goed, gemakkelijk en snel is. Hierin willen we de komende jaren flinke stappen zetten.
- Bij deze ontwikkeling dient er echter altijd aandacht te zijn voor ouderen die zich geen raad weten met een toenemende digitalisering van onze samenleving.
- Wij willen een gericht aanspreekpunt voor specifieke doelgroepen (ondernemers, verenigingen) waar zij met al hun vragen over overheidsdienstverlening terecht kunnen. We denken aan het invoeren van een ondernemersplatform voor de binnenstad.
- We hechten grote waarde aan het zorgvuldig omgaan met klachten van inwoners.
- We houden vast aan het principe dat kosten voor overheidsdiensten (leges) kostendekkend zijn. Maar wij willen ze wel zo laag mogelijk houden.

3.1.2 Recht om uit te dagen

Wij geloven in de kracht van de samenleving en willen daarom dat inwoners en verenigingen het recht krijgen om de uitvoering van een collectieve voorziening van de overheid over te nemen. Dit kan om van alles gaan: het onderhoud van een park in de buurt, het beheer van sportvelden door de club of de zorg voor ouderen.

Voor Venlo betekent dit:

- Met een 'Recht om uit te dagen' (right to challenge) krijgen inwoners het recht om bij de gemeente een alternatief voorstel in te dienen voor een bepaalde dienst, voorziening of plan van de gemeente.

3.2 Doe mee

Wij willen dat de gemeente initiatieven van inwoners ruim baan geeft, soms door financiële ondersteuning en vaak door als gemeente los te durven laten in plaats van initiatieven over te nemen. Door samenwerking van vrijwilligers en gemeente wordt het geheel meer dan de som der delen. De gemeente moet vooral aansluiten bij bestaande initiatieven en waarderen waar inwoners al enthousiast over zijn. Wij willen voorkomen dat de gemeente participatie alleen als verplicht 'instrument' ziet en oplegt aan inwoners. Er moet een goede balans zijn tussen de verantwoordelijkheid van de gemeente en de betrokkenheid van inwoners. Juist ook als inwoners soms niet willen participeren.

Voor Venlo betekent dit:

- Bij initiatieven vanuit de samenleving verwachten wij dat de gemeente actief meedenkt; nagaat hoe het initiatief gerealiseerd kan worden. Zeker waar de gemeente nodig is voor een vergunning, door een bijdrage in de kosten of omdat wijzigingen in het beleid of bestemmingsplanningen van de gemeente nodig zijn.
- Ook grootschalige burgerinitiatieven hebben kans van slagen, durf groot te denken. Er zijn voldoende voorbeelden van maatschappelijke initiatieven in het land die geleid hebben tot het opknappen van dorpscentra, beeldbepalende (historische) gebouwen, het instellen van buurt- en gemeenschapscentra of het runnen van het lokale cultuurcentrum of zwembaden door vrijwilligers. Met minimale middelen is hier vaak maximaal resultaat bereikt. Een goed voorbeeld is het zwembad in Blerick.

3.2.1 Verwachtingsmanagement en duidelijkheid

Verwachtingsmanagement is essentieel voor het slagen van burgerparticipatie. Wees daarbij transparant, duidelijk en eerlijk over de (on)mogelijkheden. Voor elk onderwerp of project moet vooraf duidelijk zijn hoe inwoners betrokken worden.

Bij burgerinitiatieven zijn korte lijnen met ambtenaren belangrijk. Burgers willen met één contactpersoon van doen hebben. Het vaak wisselen van ambtenaren wordt als demotiverend ervaren.

Voor Venlo betekent dit:

- Maak een gemeentelijk participatieplan. In dat plan moet duidelijk naar voren komen op welke terreinen participatie kan plaatsvinden, hoe ver je als gemeente wilt gaan met nieuwe invullingen van de lokale democratie, hoeveel ruimte je de inwoners wilt geven en wat die ruimte inhoudt.
- Stel vast welke initiatieven gesubsidieerd worden en welke subsidie beschikbaar is per buurt, om zo ook middelen in te zetten voor thema's of buurten waar anders geen initiatieven zouden ontstaan.
- We willen wijkbudgetten voortzetten. Het mandaat ligt in de wijk.
- Wij vinden het belangrijk dat de gemeente duidelijk communiceert. Dan gaat het om het vroeg in een proces informeren van alle betrokkenen én hen gedurende het proces op de hoogte houden. De communicatie van de gemeente moet daarnaast ook begrijpelijk zijn. Wij willen dat de

gemeente communiceert in heldere taal (taalniveau B1).

- Bij een burgerinitiatief wordt één ambtenaar als servicepunt aangewezen.

3.3 Verenigingen en vrijwilligers

Vrijwilligers, mensen die zich met hart en ziel inzetten voor een ander, vormen een onmisbare schakel in de binding en leefbaarheid van onze dorpen, wijken en buurten. We zien steeds vaker dat vrijwilligers(organisaties) publieke taken overnemen en nieuwe vormen bedenken van dienstverlening voor hun gemeenschap. Deze positieve ontwikkeling verdient ondersteuning door onnodige regels te schrappen. De gemeente kan veel doen om vrijwilligerswerk makkelijker en leuker te maken.

3.3.1 Meer ruimte, minder knellende regels

Wij willen de slagkracht van verenigingen en organisaties vergroten door minder bemoeienis van de gemeente en minder beperkende regels. Daarbij verandert de betrokkenheid van vrijwilligers. Het is steeds lastiger om mensen structureel aan verenigingen te binden. De gemeente moet de randvoorwaarden creëren waaronder het brede vrijwilligerswerk kan floreren, binnen de ruimte van wet- en regelgeving.

Voor Venlo betekent dit:

- De verklaring omtrent gedrag (VOG) voor vrijwilligers die werken met minderjarigen willen wij gratis maken met zo min mogelijk knellende regels.
- Wij willen kritisch kijken naar de vergunningverlening: is het vereisen van bepaalde vergunningen wel echt nodig? Wij streven naar een goede verhouding tussen de noodzakelijke veiligheidseisen en het verminderen van de hoge regeldruk voor organisatoren.
- Daarbij bepleiten wij in het bijzonder het soepel omgaan met evenementenvergunningen daar waar vrijwilligers- en verenigingsactiviteiten in het verlengde liggen van alledaagse (vergunningsvrije) activiteiten, zoals bij een concert in een kerk.
- We zetten in op deregulering van overbodige regels die onze burgers, ondernemers en verenigingen treffen.
- Ondersteun deskundigheidsbevordering. Zorg bijvoorbeeld dat er netwerken ontstaan waar vrijwilligers ervaring en kennis kunnen uitwisselen zonder voor te schrijven 'hoe het moet'. Wij kiezen voor een persoonlijke benadering. Via het verenigingssteunpunt helpen wij verenigingen bij het 'matchen' van vraag en aanbod of het aanbieden van specifieke opleidingen voor vrijwilligers.
- Verenigingen moet goed begeleid worden in hun transitie naar een rol met meer maatschappelijke verantwoordelijkheid. De gemeente Venlo moet de problemen van de verenigingen in beeld hebben. Maar de kracht moet van de verenigingen zelf komen.

3.3.2 Betaalbare en duurzame verenigingsgebouwen

Voor veel verenigingen zijn de lasten van hun accommodatie een belangrijke kostenpost. Tegelijkertijd is een goed gebouw voor de (sport)vereniging van groot belang voor het goed functioneren. Wij willen de vrijwilligers meer verantwoordelijkheid én beslissingsbevoegdheid geven en ruimte voor innovatie. Er zijn veel kansen voor het verduurzamen van complexen. Dat kan een goede manier zijn om de energiekosten te drukken.

Voor Venlo betekent dit:

- Stel een energieregisseur aan die verenigingen helpt bij het in kaart brengen van rendabele duurzaamheidsinvesteringen.

3.4 Bewegen voor leefbaarheid en welzijn

Bewegen is heel belangrijk, als ontspanning en als voorwaarde voor een gezond leven. Maar sport heeft ook een andere functie: het brengt mensen samen en maakt mensen weerbaar. Sport speelt ook een belangrijke rol bij het overbrengen van waarden en vaardigheden die in het gewone leven onmisbaar zijn, zoals teambelang en respect voor de ander.

3.4.1 Goede sportvoorzieningen

Het sportaccommodatiebeleid is de basis van het gemeentelijk sportbeleid. Het is belangrijk om goede randvoorwaarden te creëren binnen de gemeente om sporten en bewegen zo optimaal mogelijk te maken. Wij willen daarbij rekening houden met de verschuiving van verenigingssporten naar individuele sporten in de openbare ruimte, zoals wandelen, fietsen en hardlopen. Het CDA vindt het belangrijk dat inwoners bekend zijn met de veelzijdigheid van sportmogelijkheden, weten hoe gezond het is, en waardering hebben voor de bijdrage die sport levert aan samenwerking, het welzijn van mensen en de leefbaarheid in buurten en dorpen.

Voor Venlo betekent dit:

- Zet in op toegankelijk sportfaciliteiten zoals open clubs en sportcoaches die zich richten op de behoeften van de buurt. Waarbij eigen leden, bezoekers en de buurtbewoners uitgenodigd worden om te sporten en om bij de vereniging betrokken te raken en te blijven. Bij maatschappelijke verbondenheid worden mensen bij elkaar gebracht en krijgen zij de gelegenheid om iets voor elkaar te doen. Zo dragen we actief waarden en normen over.
- Wij vinden het belangrijk dat sportfaciliteiten ook letterlijk goed toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.
- Wij willen vrijwilligers ondersteunen door bij nieuwbouw of een verbouwing te zoeken naar combinatiemogelijkheden van sportclubs (sportnetwerken) en zoeken naar combinaties tussen sport, cultuur, onderwijs en duurzaamheid.
- Het CDA is trots op VVV-Venlo. De komende jaren zal de gemeente Venlo met een positieve grondhouding kijken naar de ontwikkelingen bij VVV-Venlo.

Zet sport breder in dan alleen bewegen

Naast sport en bewegen is gezonde voeding een belangrijke pijler in de preventieve gezondheidszorg. Gezonde voeding draagt bij aan het voorkomen van obesitas. De gemeente kan hier een bijdrage aan leveren door het promoten van gezonde (sport)kantines. Daarnaast kan sport breed onder de aandacht gebracht worden door het in te zetten bij citymarketing, werkgelegenheid en het bevorderen van de lokale economie.

3.4.2 Groene buitenruimte voor ontmoeten en bewegen

De positieve effecten van groen op onze gezondheid zijn bewezen. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder. Spel-, sport- en ontmoetingsruimten dragen bij aan preventieve gezondheidszorg, sociale ontwikkeling van kinderen en sociale ontmoeting in de buurt. We hebben te maken met het welbevinden van de hele mens. We streven dan ook naar Inrichting van openbare ruimte die recht doet aan de hele mens.

Wij zien het als een lokale verantwoordelijkheid om de openbare ruimte 'beweegvriendelijk' in te richten. Hiermee draagt de gemeente bij aan het verlagen van de drempel om voldoende te bewegen en zo lang als mogelijk fit en vitaal te blijven.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij zien kansen voor meer openbare sportlocaties, zoals buitenfitness en bewegingstuinen. Dit geeft inwoners de kans om gratis én buiten te sporten.
- De gemeente legt 'spelen in het groen' vast als ruimtelijke functie. Speelplekken moeten functioneren als ontmoetingsplek voor jong en oud uit de hele buurt met voor de verschillende leeftijdscategorieën voorzieningen en voor mensen met en zonder beperking.
- Wij willen de groene openbare ruimte aantrekkelijker maken voor bewegen en ontmoeting. De gemeente ondersteunt collectieve oplossingen die inwoners zelf bedenken om beter voor elkaar te kunnen zorgen. Zoals het neerzetten van voldoende bankjes zodat mensen bij elkaar kunnen gaan zitten, en waar ouderen kunnen uitrusten.
- De gemeente geeft kansen aan groene buurtprojecten door bewoners zelf geïnitieerd en ontwikkeld, zoals buurttuinen, speelnatuur, wijkboerderijen etc.

Creëer veilige openbare ruimte

De openbare ruimte moet veilig zijn, door bijvoorbeeld voldoende verlichting en het voorkomen van onoverzichtelijke situaties. Zo zorgen we voor zelfstandige mobiliteit van kinderen en ouderen. Maar uitgangspunt is dat de samenleving als eerste verantwoordelijkheid neemt voor elkaar. We leren onze kinderen dat spelen in de omgeving van water gevaarlijk kan zijn, dat speelruimtes risico's met zich mee kunnen brengen en accepteren dat de overheid niet overal een oplossing voor hoeft te bedenken.

3.5 Verkeersveiligheid

Een goede bereikbaarheid gaat hand in hand met goede verkeersveiligheid. Als mensen vrij willen bewegen moet dat wel veilig kunnen. Het CDA is daarom voorvechter van veilige verkeerssituaties bij maatschappelijke locaties zoals scholen en sportclubs. Iedereen moet op een veilige manier op weg kunnen.

Vele toegangswegen naar de kernen van de gemeente Venlo zijn aangewezen als 30 km zone, maar niet als zodanig ingericht. Dit betekent dat de politie niet controleert. Niemand houdt zich er aan. Het ondermijnt dus de maatregel wat ook consequenties kan hebben voor andere verkeersmaatregelen.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij zijn voorstanders van vrijwilligers als verkeersbrigadier bij scholen wanneer dat de verkeersveiligheid kan bevorderen.
- Wij bepleiten een goede fysieke inpassing van maatschappelijke voorzieningen. In straten in de omgeving van deze voorzieningen worden bij voorkeur snelheid verlagende maatregelen genomen, is voldoende verlichting (sociale veiligheid) en komen goede parkeervoorzieningen.
- Fietsen is niet alleen gezond, maar ook een goede en duurzame manier van mobiliteit. Dit vergt wel goed onderhouden fietspaden en snelfietsroutes, zeker nu het gebruik van elektrische fietsen toeneemt. Wij vinden dat de gemeente Venlo daarom moet zorgen dat mensen van alle leeftijden die willen fietsen, dat ook op een goede en veilige manier kunnen.
- 30 km zones moeten ook als zodanig worden ingericht. Als dit niet kan, dan moeten dit weer 50 km zones worden.

3.6 Voldoende en betaalbare woningen

Voor mensen is wonen iets essentieels, zowel de woning als de leefomgeving. De woonwensen van inwoners moeten centraal staan bij het woonbeleid. Voor het CDA moet het woonbeleid gericht zijn

op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit en maatwerk. Dan gaat het om duurzame woningen, over woningen die aansluiten bij woonwensen en woningen die bestendig zijn voor verschillende levensfasen. Ook de kwaliteit van de buurten is van groot belang. Het stedenbouwkundig ontwerp moet goed in elkaar steken en eraan bijdragen dat mensen in een veilige, goed bereikbare en aantrekkelijke omgeving wonen. De ruimtelijke kwaliteit is van grote waarde. Slechte huisvesting leidt tot overlast en slechte integratie van de werknemers in hun buurt. De herziene Woningwet biedt de mogelijkheid om huisjesmelkers aan te pakken.

Voor Venlo betekent dit:

- De zogenaamde starterslening zal in Venlo een permanente regeling worden.
- Wij zetten in op levensloopbestendige wijken, waarin kinderen vrolijk kunnen opgroeien en mensen gezond oud worden. Dat vergt goede voorzieningen (van speeltuin tot buurtcentrum) waarin recht wordt gedaan aan de diversiteit aan mensen die de samenleving kent.
- De overheid kan een grote rol spelen op het gebied van collectief en particulier opdrachtgeverschap. Wij verwachten van de gemeente dat zij ruimte biedt en open staat voor initiatieven. Door inwoners ruimte te geven zelf een rol te spelen in het bouwen van hun eigen woning of buurt, versterkt de cohesie en wordt de gemeente levendiger. Dat vraagt ook om minder regels waar dat kan. De ruimte die de nieuwe Omgevingswet hiervoor biedt willen wij aangrijpen.
- De gemeente is in de kern geen projectontwikkelaar, maar toch kan de gemeente de behoefte hebben om actief bij te dragen aan een goede oplossing van een vaak vastgelopen woningmarkt. Daarvoor bieden inspanningen als tijdelijk en modulair bouwen goede uitkomsten. Waar mogelijk stimuleert de overheid publiek-private samenwerking die deze bouwvormen tot gevolg kan hebben.
- De gemeente en de woningcorporatie(s) gaan experimenteren met vernieuwde woonvormen waarbij arbeid, wonen en zorg wordt gecombineerd ter versterking van de participatiesamenleving.
- Wij willen een effectieve aanpak van mistanden ten aanzien van kamerverhuur in de stad. Huisjesmelkers zullen aangepakt worden. Handhaving dient hier het devies te zijn i.p.v. gedogen.
- Kamerverhuur moet evenwichtige verdeeld worden in buurt of wijk.
- We streven naar een gemêleerde samenstelling van de wijk. We willen dit bereiken door onder meer huur- en koopwoningen elkaar zoveel mogelijk te laten af te wisselen in een wijk.

Subsidies met maatschappelijk effect

Vanuit het oogpunt van rentmeesterschap investeert het CDA in duurzame woningen. Dat doen we bij voorkeur niet door individuele subsidies, maar door maatregelen die een groter maatschappelijk effect hebben. Voorbeelden hiervan zijn het gesprek aangaan met woningbouwcorporaties over de voordelen van verduurzamen ten opzichte van sloop en nieuwbouw, het investeren in duurzame maatschappelijke voorzieningen (buurtcentra, sportclubs, scholen) en collectieve voorzieningen die ten goede komen aan een duurzamere samenleving (warmtenet).

3.7 Aandacht voor de krimpkeren

In de kernen waar de bevolking krimpt staan economische weerbaarheid, sociaal- maatschappelijke voorzieningen en daarmee de leefbaarheid van de samenleving onder druk. Deze kernen dreigen af te haken bij de ontwikkeling van de stad. Dat is voelbaar: kansrijke jongeren trekken weg, de school staat onder druk, de buurtsuper verdwijnt en de buslijn wordt als onrendabel opgeheven.

Voor Venlo betekent dit:

- De gemeente Venlo moet het behoud van basisvoorzieningen faciliteren.

4 Familie en gezin

Families vormen het fundament van Nederland. Veel kinderen groeien op in warme gezinnen. Met ouders die de even mooie als verantwoordelijke taak op zich nemen hen op te voeden.

Voor het CDA is elk gezin – in welke samenstelling dan ook – van waarde. Die families vormen het startpunt van ons leven waar we, als het goed is, in geborgenheid mogen opgroeien. Door allerlei omstandigheden zien we ook steeds meer samengestelde gezinnen. Het CDA vindt het mooi dat ook op die manier volwassen mensen verantwoordelijkheid nemen voor elkaars kinderen. In veel gezinnen nemen ook andere familieleden een belangrijke rol in: opa's en oma's die oppassen, of een tante die in lastige tijden bijspringt.

De zorg in Nederland zou ondenkbaar zijn zonder de inzet, liefde en aandacht van deze mantelzorgers. Wij hebben daar grote waardering voor en voelen het als een plicht om hun zorg te ondersteunen en te vergemakkelijken.

4.1 Gezinnen

In al die gezinnen en families worden waarden en normen overgedragen, leren we samenleven. We ontvangen en geven er liefde, toewijding en inzet. In tijden van tegenslag is familie vaak de plek waar we bescherming en ondersteuning vinden. We vieren er de mooiste momenten van het leven en delen er ons leed. Families en gezinnen zijn van onschatbare waarde en verdienen erkenning en waardering voor de rol die ze spelen. Met het grootste deel van al onze jongeren gaat het hartstikke goed: ze zijn gezond, doen naar vermogen mee op school, hebben een rijk sociaal leven en voelen zich goed.

(V)echtscheiding

Helaas kunnen niet alle ouders bij elkaar blijven. Naast dat dit voor de twee ouders zelf ingrijpend is, kunnen de gevolgen voor de kinderen dit ook zijn. Zeker voor de vele kinderen die een vechtscheiding meemaken. Zij doen het minder goed op school, zijn vaker agressief en gevoeliger voor depressiviteit. In sommige gemeenten is de helft van alle jeugdhulpvragen gerelateerd aan echtscheidingen.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij komen op voor deze kinderen. Daarom is het belangrijk dat als ouders besluiten uit elkaar te gaan, zij bij de gemeente terecht kunnen voor hulp en advies om een vechtscheiding te voorkomen. Wij bepleiten de mogelijkheid van opvoedondersteuning in moeilijke en moeilijke tijden.

4.2 Kindvriendelijke buurten

De buurt waarin kinderen opgroeien is erg belangrijk. Ieder kind verdient een veilige en uitdagende leefomgeving waarin het kan spelen en veilig opgroeien. Het CDA vindt het van belang dat kinderen veel buiten kunnen spelen: ze leren daardoor spelenderwijs samen te leven. Ook is de buitenlucht gezond en draagt beweging bovendien bij aan het voorkomen van overgewicht op jonge leeftijd. Een goede inrichting van de openbare ruimte die buiten spelen mogelijk en aantrekkelijk maakt is daarom essentieel. Schoolpleinen, sportveldjes zoals Cruyff Courts en speelplaatsen kunnen daar een goede rol bij spelen.

Een andere voorwaarde is natuurlijk dat de buurten waarin kinderen opgroeien veilig zijn. Daarom wil het CDA vooral in kinderrijke buurten een gerichte aanpak van criminaliteit en verkeersonveilige situaties.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij bepleiten voor meer aandacht voor verkeersveiligheid met name in kinderrijke buurten en in de omgeving van (sport)parken en scholen. Tevens met als doel de zelfstandige mobiliteit van kinderen, door het bieden van veilige routes en oversteekvoorzieningen te vergroten.
- De gemeente zorgt voor goede (ook informele) speelmogelijkheden in elke buurt, voor verschillende soorten spel en ontmoeting, voor alle leeftijden en voor kinderen met en zonder beperking. De buurt moet hierbij worden betrokken.
- Burgerinitiatieven op het gebied van spelbegeleiding, zoals, speeltuinen, scouting en kindervakantiewerk zijn van groot belang en kunnen rekenen op medewerking van de gemeente.

4.3 Onderwijs

Het is onze taak om kinderen thuis en op school goed voor te bereiden op hun rol en plek in de samenleving en de wereld daarbuiten. Goed onderwijs biedt alle kinderen en jongeren de kans om hun talenten te ontwikkelen en uit te groeien tot volwaardige en betrokken inwoners. Hoewel de invloed van de gemeenten op de inhoud van het onderwijs beperkt is, moet er ook op lokaal niveau veel aandacht zijn voor onderwijs.

Voor Venlo betekent dit:

- Voor veel ouders is het belangrijk dat de identiteit van de school aansluit bij de opvoeding die zij het kind geven. Laat ouders daarom zelf kiezen naar welke school hun kinderen gaan.
- Bij leerlingenvervoer staat het belang van het kind voorop. We willen daarbij zoveel mogelijk gebruik maken van het regulier openbaar vervoer.
- Het is belangrijk dat schoolgebouwen een goed binnenklimaat hebben. Onderhoud van schoolgebouwen moet op peil blijven. Onderdeel hiervan kan een meerjarenonderhoudsplan voor alle scholen zijn, waarin duurzame renovatie en het binnenklimaat een belangrijke plek innemen.
- Peuterspeelzalen en kinderopvang willen we samenvoegen tot één voorschool, zodat deze kinderen weer met elkaar spelen én leren. Wij willen dat kinderen tussen twee en vier jaar recht krijgen op een aantal dagdelen voorschool, met de mogelijkheid voor aanvullende opvang voor ouders die dat willen. Meer dan nu kan in de voorschool al aandacht zijn voor taal en ontwikkeling. Zo kan ook voor een goede overdracht van de kinderen naar de basisschool worden gezorgd. Eventueel kunnen ouders financieel gecompenseerd worden zodat het voor iedereen, ongeacht de achtergrond, aantrekkelijk wordt.

4.3.1 Hulp

De school is vaak een van de eerste plekken waar een kind aanklopt voor hulp. Het is belangrijk dat scholen de weg weten naar de lokale toegang tot jeugdhulp. Het CDA vindt het belangrijk dat scholen en jeugdhulpinstellingen zich in gelijke mate verantwoordelijk voelen voor het welbevinden van het kind. Veel kinderen groeien op in (relatieve) armoede. Dat is voor ons niet acceptabel. Kinderen moeten de kans krijgen zich volledig te ontplooiën en volop mee te doen aan de maatschappij.

Voor Venlo betekent dit:

- De gemeente kan er – bijvoorbeeld tijdens de keukentafelgesprekken – aan bijdragen dat scholen en instellingen elkaar weten te vinden. Wij bepleiten dat gemeente, jeugdhulpinstellingen en onderwijs nauw samenwerken bij het ontwikkelen en uitvoeren

van preventieprojecten, om bijvoorbeeld middelengebruik en ook seksueel overschrijdend gedrag tegen te gaan.

- Investeer – eventueel met buurgemeenten – in een gerichte aanpak om schoolverlating te voorkomen. Bijvoorbeeld via tijdige en regelmatige huisbezoeken.
- Faciliteiten om armoede onder kinderen tegen te gaan moeten blijvend ingezet worden, een goed voorbeeld hiervan is het kindpakket.

4.4 Samen met maatschappelijke organisaties

Het CDA is dé partij van de samenleving, het is als geen ander in staat de balans te vinden tussen individuele verantwoordelijkheid en solidariteit. Inwoners, vrijwilligers, lokale ondernemers, verenigingen en geloofsgemeenschappen hebben vaak waardevolle ideeën over de zorg voor elkaar. Daarom is een vast contact met deze organisaties van belang.

4.4.1 Verenigingen

Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Daar leren jongeren dat sport leuk is, samen te werken, om te gaan met teleurstellingen, de handen uit de mouwen te steken, respect te hebben voor gezag (trainer, scheidsrechter), wellicht zelfs mee verantwoordelijkheid te dragen voor het beheer en onderhoud van een terrein.

Door jongeren te laten bewegen leveren verenigingen een belangrijke bijdrage aan het tegengaan van overgewicht. Daarom vinden wij het belangrijk dat ieder kind kan sporten of zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming. Ook is meer bewegen vaak onderdeel van het behandelplan van een jongere met psychische problemen. Het CDA vindt het belangrijk dat jongeren die extra uitdagingen in het leven ervaren, juist bij verenigingen succeservaringen op kunnen doen. Daarom is het belangrijk dat geïnvesteerd wordt in vrijwilligers zodat zij goed om kunnen gaan met jongeren die specifieke aandacht vragen. Ook is het belangrijk dat zij de weg weten te vinden als zij het gevoel hebben dat de situatie van een van hun jeugdleden 'niet pluis' is.

Voor Venlo betekent dit:

- Om de toegang tot sport en cultuur voor ieder kind mogelijk te maken, moet onze gemeente het jeugdsport- en/of jeugdcultuurfonds in stand houden. Zij kunnen ouders voor wie het lidmaatschap te duur is gericht ondersteunen. Hierdoor voorkomen we dat kinderen als gevolg van een armoedesituatie buitengesloten worden van allerlei activiteiten - elk kind verdient kansen!

5 Zorg voor elkaar

Het CDA streeft naar een samenleving waar mensen zoveel als mogelijk mee kunnen doen ongeacht geslacht, leeftijd, inkomen en eventuele beperkingen. Het CDA zet in op een samenleving die een goede sociale verbondenheid kent met gebundelde inzet van vrijwilligers, mantelzorgers en professionals in een hecht netwerk dat werkt volgens het principe 1 gezin, 1 plan, 1 hulpverlener. Mensen die het nodig hebben worden ondersteund op een wijze die bij hen past. Wij willen de dienstverlening en hiermee gepaarde communicatie zo toegankelijk mogelijk maken voor iedereen.

5.1 Preventie

Welzijn van mensen staat voor het CDA centraal. Mensen en hun omgeving zijn daarvoor op de eerste plaats zelf verantwoordelijk. Maar voorkomen is echt beter dan genezen. De opgave voor de gemeente is om, samen met onderwijs, maatschappelijke organisaties en sportvereniging, te zorgen voor een gezonde omgeving voor kinderen en jongeren waar we elkaar stimuleren en ervoor zorgen dat iedereen zijn of haar rol kan pakken.

Voor Venlo betekent dit:

- De gemeente moet in haar gezondheidsbeleid van preventie een speerpunt maken. Dit betekent een actieve communicatie naar onze inwoners en het creëren van bewustwording.

5.2 Persoonlijke kracht

Het CDA gaat uit van de persoonlijke kracht en waardigheid van mensen. Natuurlijk houden we rekening met wat mensen niet kunnen, maar ons vertrekpunt is wat mensen wel kunnen. Dat vergt geen algemene regels maar maatwerk ook bij thuiszorg.

Voor Venlo betekent dit:

- De mogelijkheid tot woningaanpassingen is onderdeel van de maatschappelijke ondersteuning.
- Maak afspraken met zorgorganisaties over maatwerk bij de thuiszorg, dagbesteding en andere zorg wanneer een algemene voorziening niet toereikend is.
- We willen ook in de zorg de mogelijkheid instellen dat inwoners voorstellen doen om zelf de zorg in hun omgeving te organiseren als alternatief voor zorg die wordt aangeboden door de gemeente. Dit kan met een 'recht om uit te dagen' (right to challenge).

5.2.1 Aanpak laaggeletterdheid

In Venlo zijn naar schatting 16.000 mensen die moeite hebben met lezen en schrijven en daardoor moeilijker mee kunnen doen in de samenleving. Dat is een ongekend hoog aantal en het is voor deze mensen een serieuze handicap in een wereld van internet, e-mail en sociale media.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij willen dat deze mensen de kans krijgen om aan de vaardigheden te werken die zij nodig hebben om mee te kunnen doen. Een brede aanpak van laaggeletterdheid blijft nodig en de gemeente Venlo kan samen met werkgevers en onderwijsinstellingen en vrijwilligers meer doen om laaggeletterdheid snel te signaleren en aan te pakken. We willen de kleinschalige initiatieven faciliteren.
- De gemeente Venlo zal laaggeletterdheid en de aanpak hiervan een prominente plek geven bij het helpen vinden van een baan of andere passende activiteit.
- De bibliotheek heeft een rol bij de aanpak van laaggeletterdheid, zowel in de stad als in de kernen.

5.2.2 Passende voorzieningen

In de buurt faciliteert de gemeente ontmoeting in buurt- / sportcentra en dorpshuizen, als dé plek voor culturele en sociale activiteiten.

Daarbij hoort ook passende woonruimte; het CDA wil het mogelijk maken dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen, maar wel op een veilige manier. Met woningcorporaties maakt de gemeente gerichte prestatieafspraken over de hoeveelheid en de kwaliteit van het woningaanbod.

Voor Venlo betekent dit:

- Wonen en zorg voor een gehandicapt kind of familie in de directe woonomgeving vindt het CDA gewenst. Hiervoor kan de gemeente vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur afgeven, waarna de opstal, als de zorgtaak is beëindigd, wordt verwijderd.
- Stimuleer als gemeente het gesprek over mobiliteit en verken daarbij mogelijke samenhang van leerlingenvervoer, doelgroepenvervoer, en vrijwilligersinitiatieven zoals met buurtbussen.

5.2.3 Mensen met een beperking

In het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking heeft de gemeente er een aantal taken bij gekregen. Niet alleen op het gebied van de zorg, maar ook op het gebied van toegankelijkheid van de openbare ruimte.

Voor Venlo betekent dit:

- Een goede samenwerking tussen gemeente en de gehandicaptenraad.
- Met ervaringsdeskundigen frequent drukbezochte plekken in de gemeente bezoeken om hindernissen voor toegankelijkheid te signaleren en te verhelpen.

5.3 Omzien naar elkaar

Zorg heb je nodig als je ziek bent of leeft met een handicap of beperking. De meeste mensen die zorg nodig hebben willen dit bij voorkeur zo goed en lang mogelijk in hun eigen omgeving organiseren. Wij willen deze zorg dicht bij huis ondersteunen, versterken en beter organiseren, zodat de professionele zorg en ondersteuning beter aansluiten bij de keuzes van mensen. Zodat zij zo lang als mogelijk is regie over hun eigen leven kunnen houden. Innovatie en nieuwe medische inzichten kunnen daarbij helpen en het persoonsgebonden budget kan een belangrijk instrument zijn om die zorg naar eigen wens in te richten.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij ondersteunen lokale en regionale initiatieven, waarbij buurten, verenigingen, bedrijven, kerken en andere met elkaar alledaagse zorg voor ouderen, zieken en mensen met een beperking in hun eigen omgeving organiseren.

5.3.1 Mantelzorg

Mantelzorgers zijn belangrijke steunpilaren in de zorg voor ouderen, mensen met een beperking en chronisch zieken. Mantelzorgers zorgen voor een hulpbehoevend(e) familielid of kennis. Wij vinden dat de gemeente niet kan korten op zorg als er redelijkerwijs geen mantelzorg is om dat op te vangen. Bovendien moet een wijkverpleegkundige bij het beoordelen van de vraag hoeveel zorg iemand nodig heeft, goed kijken naar de draagkracht van de mantelzorger en dit afstemmen met de gemeente.

Daarnaast moet de dagopvang en de respijtzorg in de gemeente op orde zijn zodat mantelzorgers van tijd tot tijd even op adem kunnen komen. De gemeente staat naast de mantelzorgers en

faciliteert ze, bijvoorbeeld door individuele coaching en training. Ook als het gaat om huisvesting. Specifieke aandacht is er voor de jonge mantelzorger. Het bieden van laagdrempelige trefpunten en goede voorlichting zijn daarbij basisvoorwaarde.

Voor Venlo betekent dit:

- Geef de mantelzorgers of direct betrokkenen uit het netwerk van de zorgvrager een vaste positie bij het keukentafelgesprek.
- Geef mantelzorgers als ervaringsdeskundigen een spilfunctie bij het opstellen en de uitvoering van het beleid en het zorgplan van de zorgvrager.
- Maak het plaatsen van tijdelijke mantelzorgunits mogelijk in de omgeving van de woning van degene die zorg behoeft.
- Organiseer professionele ondersteuning van mantelzorgers op het gebied van informatie, advies of praktische ondersteuning.
- Behoud de mantelzorgvoucher als blijk van waardering.
- Creëer bewustzijn bij onze inwoners wat het betekent om mantelzorger te zijn en voorkom het overbelasten van deze zorgverleners. Zij verliezen niet alleen een partner vanwege ziekte maar ook vaak hun sociale omgeving. Eenzaamheid ligt hier op de loer.

5.3.2 Aanpak eenzaamheid

Eenzaamheid is een groot probleem in onze samenleving. Het komt in alle leeftijdscategorieën voor, maar vooral onze ouderen zijn een groeiende kwetsbare groep. De zorg en aandacht voor ouderen is een verantwoordelijkheid van ons allemaal, van familie, burens, kennissen en verenigingen. Om eenzaamheid tegen te gaan willen wij inzetten op het versterken van bestaande maatschappelijke en sociale verbanden en ouderen stimuleren om zelf op zoek te gaan naar sociale contacten. Dit moet helpen zorgmijders in beeld krijgen om. Juist diegenen die onder de radar blijven koersen aan om te vereenzamen. Omzien naar elkaar is het motto.

Voor Venlo betekent dit:

- Voor ons is eenzaamheidsbestrijding een speerpunt in het zorg- en welzijnsbeleid.
- Eenzaamheid wordt altijd besproken met onze inwoners en staat prominent op de agenda. Het onderwerp eenzaamheid komt bij het 'keukentafelgesprek' aan de orde.
- Belangrijk is dat vrijwilligers en professionals tijdig (leren) signaleren wanneer eenzaamheid zorgwekkende vormen gaat aannemen. Op deze manier kan er tijdig informele ondersteuning of zo nodig professionele interventies in gang worden gezet.

5.3.3 Ouderen

De vergrijzing van de bevolking heeft gevolgen voor het gemeentelijke zorgbeleid. Om goed voorbereid te zijn op de toekomst is de gemeente in overleg met ouderenorganisaties om te horen wat belangrijk is in de betreffende gemeente voor de zorg van later. Een speerpunt daarbij is onder andere omgang met dementie.

Voor Venlo betekent dit:

- De nieuwe lichte gepensioneerden heeft veel in huis. Omdat we hen graag actief bij de samenleving betrokken houden zal de gemeente een beroep op deze groep doen om hun talent en kennis in te zetten voor de gemeenschap.
- Richt de gemeente dementievriendelijk in, zodat dementerenden zo lang mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Mensen moeten zolang mogelijk in hun eigen omgeving oud worden. Ook hier zijn kleinschalige woonprojecten gewenst in de wijken en stadsdelen.
- Investeer in het "kunstmatig netwerk" (beroepskrachten, thuiszorgorganisaties, corporaties,

vrijwilligers etc). Bij het constateren van eenzaamheid is een huisarts belangrijk. Praktijkondersteuners spelen een essentiële rol bij het in kaart brengen van dit netwerk.

5.4 Samenwerking met professionals

Professionele ondersteuning blijft noodzakelijk. Omdat er zeer veel verschillende organisaties werkzaam zijn op het terrein van welzijn en zorg is integraal werken belangrijk. Een zorgprobleem kan immers verschillende oorzaken hebben: door gebrek aan werk, financiële problemen of eenzaamheid. Mensen moeten niet gehinderd worden door de uiteenlopende zorgsystemen waar verschillende partijen verantwoordelijk zijn.

Voor Venlo betekent dit:

- Neem de regie als gemeente voor de samenwerking van professionals, waaronder de zorgverzekeraars, om een integrale aanpak in de buurt mogelijk te maken. Bij een integrale aanpak waarborgt de gemeente goede bereikbaarheid en snelle doorschakeling waar nodig (24-uursbereikbaarheid, korte lijnen naar huisartsen en zorgorganisaties).
- Wij vinden dat de huisarts hier ook een prominente rol moeten krijgen. Door middel van praktijkondersteuners heeft deze een gericht beeld van de voorzieningen die er dicht bij de inwoners zijn of georganiseerd kunnen worden.

5.5 Financiën

De gemeenten hebben de afgelopen jaren extra taken erbij gekregen op het terrein van de WMO, (jeugd)zorg en participatie, met forse bezuinigingen. De opgave voor gemeenten is om zorg te leveren voor het geld dat ze daarvoor krijgt.

5.5.1 Eigen bijdragen

Uitgangspunt voor het CDA is dat de voorzieningen voor iedereen toegankelijk blijven. Het vragen van een eigen bijdrage is een middel om de zorgkosten in de hand te houden. Hierdoor kan er langer zorg worden geboden van een beperkt budget. Daarbij dreigt zorgmijding als de eigen bijdragen van mensen te hoog worden. Het CDA staat voor zorg voor iedereen die dat nodig heeft. Waar mogelijk organiseert de gemeente een vangnet voor mensen met een smalle beurs, en voert ze waar mogelijk gericht beleid om de eigen bijdragen naar draagkracht te heffen.

Hierbij hebben wij in het bijzonder oog voor de middeninkomens die vaak net buiten alle regelingen vallen.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij bepleiten een vangnetregeling in de bijzondere bijstand voor eigen bijdragen.
- Wij kiezen een maximumbedrag dat een gezin aan eigen bijdragen moet betalen. Mensen betalen nooit meer dan de kostprijs.
- Een inkomensstaffel voor eigen bijdragen vinden wij nodig, zodat mensen die net boven de minimumgrens zitten niet onevenredig hoge eigen bijdragen hoeven te betalen.

5.5.2 De menselijke maat centraal

Wie grotendeels afhankelijk is van zorg heeft de mogelijkheid dat zelf te regelen en naar eigen inzicht vorm te geven. Bovendien verloopt financiering van zorg dan niet via zorginstellingen, maar vindt plaats vanuit de vraag van mensen die zorg nodig hebben. Het CDA is om deze redenen groot voorstander van persoonsvolgende bekostiging.

Zorgfinanciering die de mens centraal stelt dus, zoals het persoonsgebonden budget (PGB) of een vouchersysteem waarmee zorg kan worden ingekocht wanneer een persoon daarvoor kiest. Zo beschermen we de menselijke maat in de zorg.

Voor Venlo betekent dit:

- Het persoonsvolgend budget (PGB) is een geschikt middel om mensen zelf hun zorg in te laten richten. Hierdoor kan professionele zorg dicht bij huis worden geregeld. Wel is het van belang om de kwaliteit te blijven garanderen. De gemeente is eindverantwoordelijk dat het budget wordt besteed bij deskundige zorgverleners.
- Misbruik van het PGB komt helaas voor. De gemeente moet dit actief tegengegaan. Achteraf moeten mensen natuurlijk verantwoording afleggen om fraude tegen te gaan. De financiële middelen van het PGB mogen evenmin 'verdwijnen' in financieringsconstructies voor zorgvastgoed.

5.6 Organisatie

Zorg gaat over mensen; wij kiezen daarom voor een zorgstelsel waarin de patiënt centraal staat, waarin professionele zorg en zorg door familie of bekenden goed aansluiten en langdurige en intensieve zorg in alle fasen van het leven beschikbaar is als dat nodig is. Dit vraagt om goede communicatie tussen zorgprofessional en mantelzorger.

5.6.1 Cliëntparticipatie

Gemeenten hebben vaak verschillende adviesraden op het gebied van zorg en welzijn. Het is van belang dat hier ook ervaringsdeskundigen deelnemen. Zij kunnen de gemeente het beste uitleggen hoe ze de zorg ervaren en wat er nog aan schort. Juist daarom is het van belang dat zij niet alleen adviseren over nieuwe voorstellen maar ook over de uitvoering van het bestaande beleid. Ook bij de dagelijkse praktijk zoals de keukentafelgesprekken is (onafhankelijke) klantondersteuning wenselijk.

Voor Venlo betekent dit:

- Om integrale advisering mogelijk te maken stellen wij de vorming voor van een Participatieraad voor het gehele sociale domein.
- De cliëntenraden worden bij het opstellen en bij de uitvoering van beleid betrokken, ook kunnen ze naast de patiënt gaan staan bij geschillen.
- Organiseer een pool van onafhankelijke klantadviseurs, bijvoorbeeld vanuit de ouderenbonden, die cliënten kunnen bijstaan in keukentafelgesprekken.

5.6.2 Communicatie in het sociale domein

Door de veelvoud van (gemeentelijke) formulieren en procedures zien mensen vaak door de bomen het 'sociale bos' niet meer. Ook de toegankelijkheid van gemeentelijke informatie op de website en folders behoeft extra aandacht.

Voor Venlo betekent dit:

- De gemeente moet zich sterk maken voor het gebruik van eenvoudig taalgebruik in de communicatie met haar burgers.

5.7 Werk en participatie

Met de Participatiewet zijn gemeenten meer verantwoordelijk gemaakt voor het toeleiden naar werk. De wetgeving kent evenwel nog een aantal belemmeringen die een integrale en flexibele

aanpak mogelijk maken, onder andere bij het geven van bonussen bij werk met inzet van uitkeringen. Werk is belangrijk voor inkomen, zelfontplooiing en sociale contacten.

5.7.1 Werk

De gemeenten staan door de Participatiewet voor een grote opgave met werkgevers, UWV, onderwijs, WSW-bedrijf en particuliere organisaties als uitzendbureaus. Ook voor mensen waar betaald werk een brug te ver is, is participatie van belang. Voor ons is de tegenprestatie dan een middel om mensen te activeren die nu wel een uitkering ontvangen, maar verder niet participeren. Dat zij actiever worden is beter voor henzelf, hun omgeving en ook voor de samenleving. Uiteindelijk kan ook de tegenprestatie een eerste stap zijn in de richting van een betaalde baan.

Wij willen voorkomen dat jongeren tussen de wal en het schip belanden. Daarom is extra aandacht nodig voor beschermt werk en voor de aansluiting van jongeren naar de arbeidsmarkt die van het PRO/VSO-onderwijs komen.

Voor Venlo betekent dit:

- Gaat uit van één werkgeversbenadering. Daarbij worden werkgevers met concrete mogelijkheden voor plaatsing benaderd door één instantie (die optreedt voor gemeente, WSW-bedrijf en waar mogelijk ook het UWV), zoals nu is ingericht in de regio Venlo via het WerkgeversServicePunt (WSW).
- De gemeente kan verschillende vormen inzetten voor het toeleiden naar werk, in het bijzonder door financiële ondersteuning. Ook mag van de gemeente verwacht worden dat ze een voorbeeldfunctie vervult. Het gaat hierbij om werkstages of werkervaringsplekken, werkplekaanpassingen, mobiliteitsbonussen en no- riskpolissen voor werknemers met een beperking, indienstnemingssubsidie en proefplaatsingen met behoud van uitkering, loonkostensubsidie of loondispensatie, participatieplaatsen en jobcoaching.
- Organiseer bemiddeling voor bijstandsgerechtigden vanuit de gemeente voor vrijwilligerswerk. Doet dit middels een vrijwilligerssteunpunt samen met andere organisaties, waarbij de gemeente faciliterende rol heeft.
- Organiseer ontmoetingsbijeenkomsten tussen ondernemers in de arbeidsregio die kansen bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

5.7.2 Armoede

Armoede is niet alleen een financieel probleem, maar vooral ook een zaak van niet kunnen meedoen in de samenleving. Daarom wil het CDA een actief armoedebeleid van gemeenten. Ook hier geldt dat de inwoner eerst zelf verantwoordelijk is. Een integrale aanpak met zorg en welzijn is geboden. En voorkomen beter is dan genezen. Goed toegankelijke en begrijpelijke informatie over de minimaregelingen zowel van de gemeente als het rijk is een basisvoorwaarde. Mensen die afhankelijk zijn van een uitkering, hebben daar over het algemeen niet voor gekozen. Ze zitten in een situatie die niemand wenst. Ze moeten met respect bejegend worden.

Voor Venlo betekent dit:

- We steunen maatschappelijke initiatieven voor armoedebestrijding (zoals van kerken of van Humanitas, of scholen). Dit kunnen we doen door subsidie te geven of door te zorgen voor huisvesting of om anderzijds praktische hulp te bieden.
- Voedselbanken blijken helaas noodzakelijk maar moeten wel een tijdelijke oplossing blijven. De gemeente ondersteunt waar nodig bij het vinden van een geschikte accommodatie. Bezoekers van de voedselbank hebben vaak meer problemen tegelijk, zoals werkloosheid en schulden. De gemeente gaat hen actief benaderen om deel te nemen aan het schuldhulpverleningstraject en

het zoeken van werk. Zo kan de voedselbank ook voor hen een tijdelijke voorziening blijven.

- Betrek cliëntenraden en ervaringsdeskundigen bij (de uitvoering van) het beleid.

6 Eerlijke economie

Het CDA streeft naar een eerlijke economie. Een eerlijke economie betekent dat mensen moeten kunnen profiteren van een goed economisch klimaat en dat iedereen de kans krijgt om met zijn talenten een eerlijk inkomen te verwerven. Maar het betekent ook rekening houden met leefbaarheid en de leefomgeving. Ondernemers gaan dan ook niet alleen voor eigen winst, maar werken waar dat kan samen met onderwijsinstellingen en overheden. In een eerlijke economie houden we ook rekening met de andere taken die mensen naast hun werk in het leven hebben, zoals vrijwilligerswerk, mantelzorg of andere zorgtaken. Wij willen kortom goed zorgen voor wat van waarde is, de lokale economie stimuleren en een de werkgelegenheid laten groeien.

Gemeenten kunnen beperkte, maar belangrijke delen van de economie beïnvloeden. Veel Nederlanders zijn werkzaam in het midden- en kleinbedrijf (MKB), dat goeddeels afhankelijk is van lokale en regionale keuzes en ontwikkelingen. Lokale ondernemers maken zelf de belangrijkste keuzes. Maar de gemeente kan wel allerlei randvoorwaarden scheppen voor een florerende lokale economie en bedrijven ondersteunen door bijvoorbeeld de regeldruk te verminderen of een gunstig vergunningenbeleid te voeren.

6.1 Bedrijvigheid

Bedrijvigheid en ondernemerschap dragen bij aan de vitaliteit en de leefbaarheid van dorpen en steden. Mensen werken als werknemer of starten een eigen bedrijf. Naast algemene bedrijvigheid is de specifieke bedrijvigheid in een dorp of een stad veelal (cultuur)historisch bepaald. Duurzame werkgelegenheid kan worden bevorderd door het koesteren van de historische bedrijfstakken, en dus de kennis, en door het gericht aantrekken van bedrijven en instellingen (onderwijs, zorg) die hier waarde en kennis aan toevoegen.

Het CDA kiest vanuit zijn uitgangspunt van rentmeesterschap nadrukkelijk voor het stimuleren van sociaal ondernemerschap, waarbij de winst van het bedrijf bijdraagt aan het geven van kansen aan mensen en aan duurzaam produceren. Voor het CDA zijn familiebedrijven en MKB-bedrijven de motoren waar de samenleving op draait.

6.1.1 Ondernemerschap

Het CDA waardeert ondernemerschap en wil dat waar mogelijk in de verschillende bedrijfsfasen stimuleren, vooral rondom de huisvesting. Daarnaast is kennisdelen het adagium van deze tijd. Startende jonge ondernemers wisselen graag kennis uit, en delen voorzieningen. Dit om kosten te drukken, contacten te onderhouden en aanvullende diensten te kunnen verlenen. Wij willen hen ondersteunen en ondernemers stimuleren om te groeien.

Voor Venlo betekent dit:

- Gebruik leegstaande winkels, bedrijfsgebouwen of overheidspanden om startende en kleine ondernemers te huisvesten. Trek daarbij samen op met banken en lokale vastgoedeigenaren.
- We moeten waarborgen dat de leefbaarheid van de lokale winkelcentra behouden blijven of eventueel versterkt worden.

6.1.2 Werkgelegenheid

De gemeente kan de werkgelegenheid bevorderen. Werkgeversservicepunten zijn de aanjagers van duurzame werkgelegenheid door samen met bedrijven creatief te zoeken naar vormen van werkgelegenheid en praktische opleiding, en anderzijds de juiste mensen daarbij te zoeken. De gemeente kan bedrijven stimuleren om efficiëntie van bedrijfsvoering te zoeken binnen het bedrijf

door zo veel mogelijk mensen aan werk te helpen of op te leiden. Gemeenten geven ruimte en voorrang aan bedrijven met veel werkgelegenheid.

De overheid helpt bedrijven door ruimte te vinden voor om- en bijscholing van (aankomend) personeel, zo dicht mogelijk bij de bedrijven, of via een goede vervoersverbinding.

Voor Venlo betekent dit:

- Werklozen die zelfstandig ondernemer willen zijn worden gestimuleerd. We willen een soepele overgang van uitkering naar ondernemerschap. Particuliere programma's kunnen daarbij helpen. Kosten die hiervoor gemaakt worden kunnen opgebracht worden uit het re-integratiebudget, of -achteraf - uit bespaarde uitkeringen. Belangrijk is dat bestaande ondernemers hun kennis en ervaring beschikbaar stellen om startende ondernemers te kunnen bijstaan. De gemeente kan dit bevorderen.

6.1.3 Iedereen aan het werk

Het CDA gaat uit van het principe dat ieder mens talenten heeft. En dat ook ieder mens de taak heeft om met (betaald) werk voor zichzelf en zijn naasten te zorgen. De bijstand is een vangnet voor hen die het tijdelijk nodig hebben. Het mag geen permanente regeling zijn voor diegene die niet willen werken. Wie geen betaald werk verricht, kan op andere manieren een maatschappelijke bijdrage leveren. Wij juichen het toe wanneer mensen in een uitkeringssituatie een tegenprestatie leveren.

Alles wordt ingezet om mensen werk of een bijdrage te laten verrichten, zo nodig gelijktijdig met het oplossen van andere (zorg)problemen.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij zetten in op duurzaam werk, tijdelijke arbeidsplaatsen moeten altijd perspectief bieden op een vervolg.
- Wij willen creatieve vormen om mensen aan het werk te helpen ondersteunen. Bijvoorbeeld wanneer iemand een parttime baan vindt, dan kan de gemeente dit inkomen aanvullen tot bijstandsniveau. Uiteindelijk moet dit wel leiden tot een volwaardige baan, dus zo'n regeling zal qua duur altijd beperkt zijn.
- Binnen de regels willen wij zoeken naar meer flexibiliteit.
- De regelingen waarop werkgevers een beroep kunnen doen wanneer zij mensen met een arbeidsbeperking in dienst nemen - loonkostensubsidie of loondispensatie - willen wij versterken en vereenvoudigen. Hierin moet de gemeente het goede voorbeeld geven.
- De armoedeval vanuit de bijstand naar werk moet worden tegengegaan: werken moet lonen.

6.1.4 Korte metten met fraude

Jaarlijks vinden er in Nederland tienduizenden gevallen van uitkeringsfraude plaats. Dat is onverteerbaar voor alle mensen die zich wel aan de regels houden en zij die met de premies de uitkeringen bij elkaar sparen. Fraude is diefstal van de gemeenschap.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij willen dat er meer capaciteit wordt vrijgemaakt voor het opsporen en vervolgen van profiteurs en fraudeurs. Dat kan bovendien helpen om het onderscheid tussen fraude en administratieve fouten bij uitkeringsgerechtigden te kunnen vaststellen. Bij werkelijke fraude dient wat ons betreft ook vaker strafrechtelijke vervolging plaats te vinden.

6.1.5 Arbeidsomstandigheden

Woonomstandigheden van arbeidsmigranten zijn een zaak van de lokale overheden. Voor sommige bedrijfstakken zijn arbeidsmigranten onmisbaar. Het is belangrijk om onderscheid te maken tussen arbeiders die hier tijdelijk (kort en lang) verblijven, en arbeiders die zich hier willen vestigen. De gemeente moet die laatste groep stimuleren om zich als inwoner in te schrijven.

6.2 Stad en land

Mensen willen in de stad wonen vanwege het voorzieningenniveau. Toch zien we dat de behoefte aan plattelandsvoorzieningen weer opleeft.

Een volledig dekkend mobiel netwerk en digitale infrastructuur en snel internet vormen een basisvoorziening voor een innovatieve economie. Tevens is deze digitale en mobiele bereikbaarheid een basisvoorziening voor de leefbaarheid en veiligheid. In het buitengebied, is de digitale infrastructuur en mobiele bereikbaarheid niet voldoende aanwezig.

6.2.1 Vitale dorpskernen

De detailhandel verandert momenteel sterk en dat vraagt om een antwoord op regionaal niveau. In het omgevingsplan wordt geregeld waar detailhandel mag plaatsvinden. Voor de vitaliteit en aantrekkelijkheid van dorpen, buurten en binnenstad is het nodig dat de bewoners en bezoekers passende belevingen aangeboden kunnen worden. Daarvoor is ruimte nodig, zowel fysiek als in de regelgeving.

Het CDA zet in op een centraal centrumgebied met een mix van wonen, werken, winkelen, uitgaan en recreëren, waarbij niet te veel wordt vastgelegd in regelgeving en meegegaan wordt met de behoeften van de consument. Een centrum waarin ondernemers volop mogen experimenteren om de consument belevingen en ervaringen aan te kunnen bieden. Een centrum waar mensen elkaar ontmoeten en samen iets kunnen beleven.

Het CDA is van mening dat detailhandel op meerdere plekken in de gemeente versterkend werkt voor de Venlose economie. Perifere detailhandelszones en landwinkels hebben alle hun eigen waarde voor consumenten en dragen elk op hun eigen manier mee aan de vitaliteit van de gemeente. Verkopen aan huis in plattelandsgebieden zijn van meerwaarde voor agrarische bedrijven en daarmee voor het behoud van voedselproductie en groene landschappen.

Voor Venlo betekent dit:

- Schat het centrumgebied realistisch in, baken het af, en bestem binnen dit gebied slim en ruimhartig ruimte voor winkels, horeca en dienstverleners. Houd lege ruimtes voor experimenten van (experimentele) ondernemers. Geef ruimte aan markten, stalletjes, exposities, voorstellingen en evenementen.
- Brancheervaring en -vermenging zijn goede experimenten, die vaak voor nieuwe bedrijvigheid, werkgelegenheid en levendigheid in de buurt zorgen.
- Zorg voor ruimte of stel leegstaande panden beschikbaar waarin nieuwe vormen van detailhandel kunnen worden uitgetest, zoals markthallen, pop-up stores en tijdelijke restaurants.
- Koppel het dorpscentrum of de binnenstad aan unieke evenementen om je te onderscheiden van anderen. Dit kunnen thematische evenementen zijn die passen bij cultuur en historie van het dorp, maar ook éénmalige festiviteiten.
- Parkeren moet aantrekkelijk blijven, bijvoorbeeld door binnen venstertijden gratis kort parkeren toe te staan wanneer gratis parkeren niet haalbaar is.
- Voor ons blijft het uitgangspunt van betaald parkeren alleen in stedelijk centrum van Venlo.

- Direct buiten het centrum kan worden gekozen voor regulering via blauwe zones, en aan de randen van de stad een gratis of goedkoop parkeerterrein met goede verbinding naar de binnenstad.

6.2.2 Recreatie en toerisme

Venlo is aantrekkelijk voor toeristen en recreanten uit binnen- en buitenland. Toeristen en recreanten zoeken naar ervaringen en beleving van een gebied of een stad. Ook voor de eigen inwoners van Venlo wordt het steeds belangrijker dat belevingen geboden worden. Voor winkeliers en horecabedrijven worden de overlevingskansen groter als meer toeristen en recreanten Venlo bezoeken. We blijven daarom inzetten op toerisme als een economische speerpunt.

Voor Venlo betekent dit:

- Het CDA wil zoveel mogelijk inspelen op de uniciteit van de gemeente Venlo. Vanuit de historie, omgeving en bevolking kan het specifieke karakter van dorp, stad of regio worden ontdekt. Als dit gebeurt met hulp en betrokkenheid van de lokale bevolking en bedrijven, ontstaat vanzelf een ambassadeursgroep die na het vaststellen van de karakterschets ook kan bijdragen aan de marketing van het beleid. We denken hierbij aan Venlo is een Hanzestad en een duurzame invulling en uitbreiding van het centrum aan de westkant van de Maas.
- Ook in deze sector zijn veel innovatieve ontwikkelingen. Dit vraagt om een soepele omgang met regelgeving om deze markt meer kansen te bieden.
- Het rijk heeft plannen aangekondigd voor rivierverruiming. We moeten dit aangrijpen om ontwikkelingen aan, langs en op de Maas optimaal benutten, waarbij de veiligheid voorop staat.
- Goede infrastructuur realiseren en onderhouden, voor wandelaars en fietsers met als doel seizoensverlenging te bewerkstelligen; een must voor deze sector.
- Realiseren van kwalitatieve beeldbepalende aanduiding- en verwijzingsborden naar toeristisch aantrekkelijke - en bijzondere plekken.
- Maak als gemeente Venlo, als centrumstad met een toeristische status, veel meer gebruik van media en actueel beeldmateriaal om de eigen bewoners weer trots te laten zijn op deze bijzondere en veelzijdige stad aan de Maas.
- Venlo meer verbinden met blauw en groen, met als doel een beter milieu, vermindering fijnstof, een aantrekkelijke uitstraling. Dit leidt tot een positief effect op het algeheel welzijn.
- Actief meewerken aan de uitbreiding van het nationaalpark de Maasduinen, met Venlo als centrumstad.
- Doorgaan met het realiseren van de toeristische as. Dit betekent een doorontwikkeling van het Kloosterdorp Steyl en deze d.m.v. de Maas verbinden met de andere parels Kasteeldorp Arcen en onze binnenstad.

6.3 Ruimte geven

Economische vitaliteit van handel en productie kan worden bereikt door partijen bij elkaar te brengen, samen op te trekken en ruimte te geven aan initiatieven van mensen. Daarnaast is het essentieel dat de regelgeving meebeweegt met de economische vitaliteit.

6.3.1 Kansen benutten

Met de nieuwe omgevingswet kan de gemeenteraad zich nadrukkelijk richten op een toekomstvisie voor de gemeente, gebaseerd op de optimale economische kansen van de gemeente.

Betrokkenheid van inwoners en ondernemers bij het opstellen van een omgevingsvisie is vanzelfsprekend.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij willen vooruitstrevende innovatieve bedrijven in de agro fresh food, handel en logistiek voldoende vestigingsmogelijkheden bieden. Het aantrekken van nieuwe bedrijven is belangrijk met het oog op toename van werkgelegenheid. Het MKB zorgt voor de meeste werkgelegenheid en speelt een belangrijke rol bij het realiseren van innovatie. Onze voorkeur bij acquisitie gaat daarom uit naar binnenhalen van 10 MKB ondernemingen in plaats van 1 groot bedrijf.
- Het tijdelijk gebruik van bestaande bouw of het toestaan van nieuwbouw zonder dat dit direct prijs opstuwend werkt voor zittende ondernemers. Dit past binnen een gunstig ondernemersklimaat.
- In het kader van het toekomstbestendig maken van de economie is flexibiliteit belangrijk. De ondernemer moet meer ruimte krijgen om te ondernemen. Dat kan door het schrappen, aanpassen of flexibiliseren van regels in bijvoorbeeld het bestemmingsplan. Grondhouding van gemeente Venlo moet bij elke aanvraag worden beoordeeld op haalbaarheid: hoe het kan in plaats van waarom het niet kan.
- Gemeente, ondernemers en kennisinstellingen (Triple Helix) moeten meer samenwerken, om de vraag naar kwalitatief hoger opgeleide arbeidskrachten in te vullen.
- Goede bereikbaarheid door verbetering infrastructuur.

6.3.2 Agrobusiness

Voedselproductie om jezelf te kunnen voeden is voor elk land essentieel. In Nederland kennen we, mede vanwege het gunstige klimaat, een lange traditie van land- en tuinbouw. De producten uit onze regio worden wereldwijd geëxporteerd en zijn befaamd om hun kwaliteit. Onze land- en tuinbouw is echter ook een innovatieve sector. Wij steunen initiatieven om de productie te vernieuwen zodat de sector nog duurzamer, gezonder en concurrerender wordt. Door deze ontwikkelingen zal de vraag naar kwalitatief hoger opgeleide arbeidskrachten in deze sector steeds groter worden.

Voor Venlo betekent dit:

- Het CDA streeft naar een gezonde balans tussen natuur, land- en tuinbouw en recreatie.
- Landbouwers zijn ook de groenbeheerders van ons land. Het groene, weidse landschap draagt op allerlei manieren bij aan het welzijn en het geluk van mensen, en daarmee aan de omgevingskwaliteit waar Nederland geliefd voor is. Ingrijpen in dit landschap is vaak onomkeerbaar, en moet dus zorgvuldig worden overwogen. Met name geldt dit de teruggave van landbouwgrond aan de natuur.
- In de tuinbouw stimuleren we de sloop van oude kassen in ruil voor nieuwe ontwikkelingen of natuurcompensatie. (om verrommeling in het buitengebied tegen te gaan).

6.3.3 Omgevingskwaliteit koesteren

Het CDA zet in op versterking van de landbouwstructuur en de kwaliteit van de groene ruimte. Verlies en versnippering van landbouwgrond moet zo mogelijk worden voorkomen, aan natuurdoelen moet zo veel mogelijk samen met agrarische ondernemers worden gewerkt bij realisatie en onderhoud. Medewerking voor ruil of verkoop van betrokken eigenaren is nodig. Na zorgvuldige afweging moet voor een herstructurering of gebiedsontwikkeling in het uiterste geval onteigening als een noodzakelijk instrument mogelijk zijn.

Voor Venlo betekent dit:

- Voor de levensvatbaarheid van de landbouw is het belangrijk ruimte te bieden aan nevenactiviteiten van boeren, zodat zij het landschap kunnen blijven beheren en voedsel

- kunnen produceren.
- We gaan samen met de eigenaar actief aan de slag met vrijkomende bebouwing, zoals leegkomende stallen, om ruimte te bieden aan een nieuwe bestemming.
  - We willen meewerken aan nieuwe bouwvormen bij agrarische bedrijven en op maat bezien of bedrijfswoningen nodig zijn voor de bedrijfsactiviteiten.
  - Zonne-energie is hard nodig om de transitie te maken naar duurzame energie. Het CDA vindt het echter moeilijk uit te leggen als er zonneweides kunnen komen op landbouwgrond, terwijl daken van naastgelegen schuren nog leeg zijn.

6.4 Duurzaamheid

Cradle to Cradle (C2C), als onderdeel van duurzaamheid, heeft een groot onderscheidend vermogen voor de gemeente Venlo. Venlo is hoofdstad en koploper op gebied van C2C toepassingen en zou, met het oog op kennis en innovatie (met hulp van netwerkorganisatie C2C ExpoLAB), deze positie verder moeten uitbouwen.

In een eerlijke economie gaat het om meer dan groene energie, afvalrecycling en energiebewustzijn. Het gaat ook om een duurzame arbeidsmarkt die zich laat kenmerken door goed en nabij (vak)onderwijs waar het leren van vaardigheden hoog in het vaandel staat.

6.4.1 Van onderop

Een duurzame toekomst vraagt om een forse investering in de economie en infrastructuur van ons land. Daarnaast willen wij vooral aansluiten bij initiatieven van bewoners, instellingen en ondernemers, en hen de ruimte bieden.

Voor Venlo betekent dit:

- Kies voor het bouwen van bedrijfspanden of -kassen die op een goed moment weer omgevormd kunnen worden naar nieuwe toepassingen of duurzaam afgebroken kunnen worden.
- Geef als gemeente het goede voorbeeld. Neem duurzaamheid op in je aanbestedingsbeleid, koop groene energie in en plaats zonnepanelen.
- De gemeente laat geen kans onbenut om met haar maatschappelijke partners zoals de woningbouwcoöperaties het besef van duurzaamheid onder haar burgers te vergroten.
- Het CDA zet zich er voor in dat we alle woningen, bedrijven en gebouwen voor het jaar 2035 duurzaam isoleren, buurt voor buurt en straat voor straat. Isolatie van gebouwen is namelijk een van de meest effectieve manieren om de uitstoot van CO₂ terug te dringen. Wij willen binnen vijf jaar het maatschappelijk vastgoed, zoals de gemeentelijke kantoren, zwembaden, scholen en sporthallen, verduurzamen, waardoor ze voldoen aan de bepalingen van de wet milieubeheer.
- Voorlichting is een goed punt dat de gemeente kan oppakken. Het is laagdrempelig en de gemeente kent het beste de lokale situatie. Informeer bijvoorbeeld mensen die een omgevingsvergunning aanvragen over mogelijkheden.
- De gemeente is verantwoordelijk voor het verzamelen van afval. In de overeenkomst met de inzamelaar wordt gestreefd naar zo veel mogelijk recycling van afvalproducten. De reststroom die overblijft wordt bij voorkeur gebruikt om energie op te wekken. Het streven moet zijn: 1) voorkomen van afval, 2) hergebruik en 3) recycling. Dit doet Venlo al. Omgekeerde afvalstoffeninzameling. Er loopt nu al een pilot.

6.4.2 Energietransitie

Energietransitie is de omslag naar een lager energiegebruik, opgewekt met hernieuwbare energie. Nederland loopt ver achter op de doelstellingen voor duurzame energie en behoort tot de hekkensluiters in de EU. Fossiele brandstoffen zoals aardolie, aardgas en kolen zorgen nu nog voor

ongeveer 95 procent van ons energieverbruik. Maar 5 procent van het energieverbruik wordt opgewekt met hernieuwbare, duurzame energie. Een probleem dat op lokaal niveau opgelost moet worden.

‘De wereld mooier achterlaten dan dat we haar aantreffen’, ofwel goed ‘rentmeesterschap’ vormt de kern van de CDA-visie op energietransitie. Het CDA is van oudsher de partij van het maatschappelijk initiatief en het zo laag mogelijk in de samenleving neerleggen van verantwoordelijkheden. Ook op het gebied van energietransitie is lokaal maatwerk de sleutel.

De meerwaarde vanuit het CDA-gedachtegoed is om vanuit de samenleving zelf - via gedrag, houding en acceptatie - de energietransitie te bewerkstelligen, in plaats van bovenaf aan de samenleving op te leggen. Door de verantwoordelijkheid en uitvoering zo laag mogelijk in de samenleving terug te leggen, kan er draagvlak worden gevonden. Dit willen wij nadrukkelijk samen oppakken met de provincies en waterschappen om in de regio de verbindingen met de inwoners en het bedrijfsleven te leggen.

Voor Venlo betekent dit:

- Bij nieuwbouwprojecten willen wij aandringen op duurzaam bouwen, zoals het mogelijk maken van duurzame energieprojecten in bestemmingsplannen, de nul-op-de-meterwoningen. Bij bestaande bouw kunnen samen met (woningbouw)coöperaties de sociale huurwoningen, scholen, etc. energiezuiniger worden gemaakt.
- De gemeente maakt afspraken met de netbeheerder, waarin wordt vastgelegd dat het (gas)net wordt verduurzaamd of vervangen. (vooral in nieuwbouwwijken).
- Wij willen het ontstaan van een regionale energiecoöperatie stimuleren, zoals een vereniging voor collectief bezit van windmolens.
- In het Omgevingsplan willen wij in samenwerking met betrokken partijen waaronder de netbeheerder en woningcorporaties voorwaarden te kunnen stellen aan de keuze voor de toekomstige energie infrastructuur.

6.5 Vakonderwijs

Onderwijs is de basis en leidend voor duurzame ontwikkelingen in de (kennis)economie. Nederland is steeds meer een kennisland. Om dit zo te houden, verder te ontwikkelen en te exporteren is het broodnodig dat ondernemers, onderwijs en overheid met elkaar optrekken. Het vakonderwijs (vmbo, mbo en hbo) speelt in de economische ontwikkeling van het kennisland de centrale rol, en verdient het om optimale aandacht te krijgen.

6.5.1 Ambachtelijkheid 3.0

Lokale overheden kunnen stimuleren dat het onderwijs voor ambachten (vmbo-mbo-hbo) goed toegankelijk is, en samenwerkt met het bedrijfsleven. De gemeente is daarbij vooral aanjager en intermediair. Daarnaast kan de gemeente inzetten op mogelijkheden om nabij bedrijven(terreinen) ruimtes beschikbaar te stellen voor stageplaatsen en/of mogelijkheden voor bestaand ambachtelijk personeel om zich door te ontwikkelen. Een gildestructuur geeft economische voordelen voor bedrijven (meesters) én leerlingen (gezellen). Dit wordt Duitsland succesvol toegepast. Ook hier kan de gemeente een stimulerende en verbindende rol spelen.

Voor Venlo betekent dit:

- Ruimte voor opleiden in en nabij bedrijven(terreinen). Dit betekent mogelijk aanpassingen van bestemmingsplannen en/of gebruik van leegstaande panden.

- Anderzijds betekent het ook meer ambassadeurschap van bedrijven voor vakonderwijs.
- Gemeenten moeten stimuleren dat er voldoende werkervaringsplaatsen komen via aanbestedingseisen (SROI) en via de eigen organisatie.

6.6 Euregio

We werken intensief samen met Duitsland. We willen blijven bouwen aan coalities om onze economische positie te versterken.

Voor Venlo betekent dit:

- Het CDA is een groot voorstander van het bevorderen van de mogelijkheden om over de grens te werken. Ook binnen Euregionaal verband moet de gemeente zoveel mogelijk profiteren van de kennis, kunde en mogelijkheid van onze oosterburen.
- We willen de scholen stimuleren Duits aan te bieden, bijvoorbeeld door tweetalig onderwijs.
- Ook werkgeversservicepunt moet activiteiten ontplooiën over de grens.
- Stimuleer de wederzijdse erkenning van mbo-diploma's tussen Nederland en Duitsland. Dit maakt het werken over de grens makkelijker.
- Venlo heeft de afgelopen jaren een belangrijke ontwikkeling gemaakt tot Studentenstad. Ook in het kader van de Euregio dient Venlo hierin door te pakken: Venlo Studentenstad moet een Euregionaal karakter krijgen.

6.7 Mobiliteit

Van oudsher richten bedrijven zich op plekken die goed bereikbaar zijn. Ontwikkelingen als elektrisch fietsen, reguliere arbeid van mensen met een beperking en flexibele werktijden brengen weer andere bereikbaarheidseisen met zich mee. Denk aan snelfietspaden en passend openbaar vervoer dat ook 's morgens vroeg en 's avonds laat rijdt. In de binnenstad vormt bereikbaarheid een toenemend probleem.

Voor Venlo betekent dit:

- Wij gaan ons de komende jaren inzetten voor slimme mobiliteit. In de nabije toekomst moet het mogelijk worden om vijf minuten voor vertrek te bepalen hoe we naar onze plaats van bestemming reizen. We kiezen een combinatie van vervoersvormen die daarbij het beste past. Slim reizen is dus flexibel, effectief en duurzaam. Daarom moeten innovaties en nieuwe technologieën voor mobiliteit volop benut worden.
- Venstertijden, die nu al worden gehanteerd voor toeleveranciers aan winkels in de binnenstad kunnen mogelijk ook op andere wijzen worden ingezet. Bijvoorbeeld om consumenten de gelegenheid te geven snel een boodschap in de binnenstad te doen. Of om pakjesbezorging te reguleren op drukke plekken.
- Afhaalpunten voor het ophalen van te bezorgen producten kunnen worden voorzien van een 'kiss & drive'-parkeerplaats, en kunnen wellicht ook 'brengpunten' worden voor verdere distributie via fietstaxi's of centrumbodes.

6.8 Gezonde gemeentefinanciën

Een eerlijke economie vraagt om solide overheidsfinanciën, lagere lasten en een eerlijk en overzichtelijk belastingstelsel. Een solide toekomst is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Het grootste deel van de gemeentebegroting bestaat uit geld via de Rijksoverheid. Slechts een beperkt aandeel komt uit lokale heffingen en belastingen. In beide gevallen is er sprake van belastinggeld, opgebracht door de inwoners van de gemeente. We hebben de overtuiging dat we duurzaam

moeten omgaan met de financiële middelen die voorhanden zijn. Uitgangspunten voor het financieel beleid van het CDA zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten.

6.8.1 Sparen en weerstandsvermogen

De hoogte van de gemeentelijke uitgaven en investeringen vormt geen doel op zich. Ze dragen bij aan een maatschappelijk doel. We leven niet in de waan van de dag. We zorgen dus ook voor voldoende weerstandsvermogen. Waarbij we sparen voor gewenste investeringen.

6.8.2 Transparantie

Er is niks geheim aan de uitgaven van de gemeente. Declaraties van bestuurders worden op de gemeentelijke website bekendgemaakt. Op de site is ook een duidelijk overzicht te vinden van instellingen die van de gemeente subsidie ontvangen en de taken die men uitvoert.

6.8.3 Grondexploitatie

De gemeente moet er zijn voor haar inwoners en de belangen van haar inwoners voorop stellen. Het bouwen van woningen of het verkopen van grond mag niet bedoeld zijn om de begroting sluitend te krijgen. De lokale overheid moet een ordelijk financieel beleid voeren en reserveren voor te voorziene lasten van onderhoud van de openbare ruimte en herstructurering.

6.8.4 Interne organisatie

De interne organisatie van de gemeente Venlo heeft het de laatste jaren zwaar te verduren gehad. Uitvoering geven aan de drie decentralisaties en over een aantal jaar de invoering van de nieuwe omgevingswet trekt een zware wissel op de organisatie. Verdere bezuinigingen op de interne organisatie lijkt ons dan ook niet opportuun.

6.8.5 Woonlastenbeginsel

We vinden dat de woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) van de bewoners, behoudens inflatiecorrectie stabiel moeten blijven.

7 Aandachtspunten per wijk/stadsdeel

7.1 (Centrum) Venlo

- Oprichten binnenstadplatform van binnenstadondernemers en gemeente;
  - De gemeente moet samen met de ondernemers in het binnenstadplatform een visie ontwikkelen op de binnenstad.
  - De ondernemers moet ook elkaar stimuleren om de binnenstad leefbaar te houden.
- Schoon, Heel en Veilig; tegengaan van verrommeling zoals wildgroei op het gebied van parasols, reclame uitingen, verkeerd geparkeerde fietsen en fietswrakken, en het tijdig legen van afvalbakken en het opruimen van zwerfafval.
- Meer aandacht voor de drie toegangspoorten van de binnenstad
  - Aantrekkelijke herinrichting van de Keulsepoort, waarbij het Julianapark meer bij de stad wordt betrokken; meer vergroening.
  - Verhogen aantrekkelijkheid Flujasplein.
  - Hoek Monseigneur Nolensplein; verkeersontwikkeling waaronder het parkeren moet hoog op de agenda. Meer doen aan bereikbaarheid van goede parkeerplek inclusief bewegwijzering.
- Ontwikkel op basis van de erfgoednota een visie op de historische binnenstad. Stel richtlijnen op voor verbouwen in binnenstad. De verbouwing moet overeenkomstig de stijl zijn van het gebouw (Jugendstil, Barok etc.). Dit geldt ook voor de zij- en achterkant van het gebouw. Ook nieuwe gebouwen in de binnenstad moeten een historische uitstraling hebben.
- De Duitse kooptourist blijft belangrijk voor Venlo. Onze gasten die op zondag naar Venlo komen voor beleving en vertier verdienen grote aandacht vanwege het grote economische potentieel.

7.2 't Ven

- Goede ontsluiting bij Tuincentrum Leurs.
- De ontwikkeling van 't Ven-Oost moet voortvarend opgepakt worden, rekening houdend met alle belanghebbenden.
- Er dient een duurzame oplossing te komen voor de vrachtwagenproblematiek op de Herungerberg.
- Sluipverkeer en parkeeroverlast van vrachtwagens op industrieterrein De Veegtes dient aangepakt te worden.

7.3 Blerick

- Het behoud van het buitenbad in Blerick is van groot belang.
- Winkelaanbod Blerick en sfeer van de horeca versterken.
- Een goede Maasoeververbinding vanuit Centrum Blerick naar het Kazerneterrein, met een recreatieve en groene inrichting.
- Goede ontsluiting van wegen rondom kazerneterrein om verkeersoverlast kazerneterrein en Horsterweg e.o. te voorkomen.
- Motie "Topprioriteit voor integrale aanpak Blerickse wijken" met voortvarendheid ter hand nemen.

7.4 Boekend

- Aandacht voor onderhoudsprobleem van begraafplaats.
- Stimuleer sport en recreatie, met respect voor de natuurgebieden.

- Dorpskarakter behouden
- De Veiligheid van de brug Mulkenshofweg verbeteren door snelheid beperkende maatregelen.

7.5 Hout Blerick

- Dorpskarakter behouden
- Plan Helmus afwerken: 30 km zone, fietspaden, wegen etc in samenspraak met de bewoners.

7.6 Tegelen / Steyl

- Tegelijkertijd met de ontwikkeling van het oude ziekenhuis terrein, door de bouw van een supermarkt en woningen, ook te zorgen voor de ontwikkeling van de openbare ruimte met name aan de raadhuislaan.
- Vaart maken met ontwikkeling gemeenschapshuis/Haandert/raadhuis.
- Leefklimaat Tegelen verbeteren door aanpak overlast hangjongeren en kleine criminaliteit
  - Op de Heide, St Jozef, centrum en nieuw-Steyl (Alland)
- Verder uitbouwen/stimuleren toeristische functie Steyl

7.7 Belfeld

- Ten uitvoering brengen van het geactualiseerde dorpsontwikkelingsplan Belfeld.
- Aandacht voor behoud industrieterrein Geloërveld.
- Snelheid beperkende maatregelen invoeren in het buitengebied.

7.8 Velden

- Goede ontsluiting van BMV.
- Passende woningbouw, bouwen voor behoefte.
- Inzetten op realiseren glasvezel netwerk.

7.9 Lomm

- Inzetten voor behoud van industrieterrein Spikweien. Dit is van groot belang voor de werkgelegenheid in Lomm.
- Ondersteuning van de gemeente voor gemeenschapshuis Pastoorshof, zodat de basisvoorzieningen gehandhaafd blijven.
- Aandacht van de gemeente voor de ontwikkelingen rond het rivierpark (locatie hoogwatergeul), door het realiseren van toeristische aansluiting bij Arcen en daarmee te zorgen voor een economische opleving en verbetering van de leefbaarheid.

7.10 Arcen

- Bouw levensbestendige woningen ter behoud van de leefbaarheid
- Burgemeester Linders Promenade aan de Maas duurzaam upgraden. Meenemen in het kader van rivierverruiming.
- Ondersteuning en extra aandacht van de gemeente voor het huis van de wijk in Arcen, om dit optimaal te laten functioneren.
- Begeleiding van burgers aan de Maasstraat bij het realiseren van nieuwe rivierverruiming. Dit heeft heel veel impact voor het toeristisch dorp Arcen.
- Goede kwalitatieve keus maken bij de nieuwe bomen aanplant aan de Maasstraat in Arcen. Een prachtige laan is door de kastanje ziekte en verwijdering van 120 100-jarige bomen in een maanlandschap veranderd.
- Meer aandacht voor kwaliteit onderhoud centrum Arcen en omgeving MFA.
- Facilitaire ondersteuning en medewerking bij het realiseren van een verpleeghuis in Arcen, zodat

sociale netwerk eromheen in stand blijft.

- Meer aandacht voor onderhoud wegen in en om Arcen. Door toenemende verkeersdrukte vanwege het toerisme zijn de wegen in slechte staat.
- Meer mogelijkheden bieden aan tijdelijk (seizoens) gebruik van het leegstaande Rabo-bank gebouw.
- In samenspraak met Provincie en Dorpsraad bevorderen dat in Arcen zoveel mogelijk wordt geparkeerd op het P-terrein van de Kasteeltuinen.